

Statistiska tätorter och småorter 2020

Befolkning och arealer

Bebyggelsestruktur och bostäder

Förvärvsarbetande

Statistiska tätorter och småorter 2020 Befolkning och arealer, bebyggelsestruktur och bostäder, förvärvsarbetande

Producent SCB, Statistiska centralbyrån
Ekonomisk statistik och analys

Förfrågningar Karin Hedeklint
+46 10 479 40 00
mark.vatten.gis@scb.se

Du får kopiera och på annat sätt mångfaldiga innehållet.
Vi vill dock att du uppger källa på följande sätt:
Källa: SCB, Statistiska tätorter och småorter 2020 Befolkning och arealer, bebyggelsestruktur och bostäder, förvärvsarbetande MI 38 2020A02

Localities and urban areas 2020

Producer Statistics Sweden,
Economic Statistics and Analysis

Enquiries Karin Hedeklint
+46 10 479 40 00
mark.vatten.gis@scb.se

You may copy and otherwise reproduce the contents in this publication.
However, remember to state the source as follows:

ISSN: 1654-3823 (Online)
URN:NBN:SE:SCB-2021_MI38BR2101_pdf

Denna publikation finns enbart i elektronisk form på www.scb.se
This publication is only available in electronic form on www.scb.se

Source: Statistics Sweden, Localities and urban areas 2020

Innehåll

Inledning	4
Sammanfattning	5
Antal tätorter och småorter	6
Antalet tätorter från 1960 till idag	6
Avregistrering av tätorter	8
Förändringar 2018 till 2020	10
Befolkning	12
Den svenska urbaniseringen	12
Tre faser i Sveriges urbanisering	13
Befolkning i tätorter 2020	14
Befolkning i de 30 största tätorterna	16
Regionala skillnader i tätortsbefolkning	18
Befolkning i småorter	22
Befolkning utanför tätorter och småorter	23
Ålders- och könsstrukturer	24
Landareal	26
Befolkningstäthet	28
Bebyggelsestruktur och bostäder	32
Bostäder i tätorter	34
Bostadsbebyggelsens ålder	35
Befolkning i tätorter, efter typ av bostad	37
Förvärvsarbetande	38
Antal förvärvsarbetande i förhållande till antal boende	40

Branschfördelning.....	42
Branschspridning i tätorter.....	43
Kort om statistiken.....	44
Statistikens ändamål och innehåll.....	44
Definitioner och förklaringar.....	45
Modellantagande som definition av statistiska tätorter.....	45
Modellantagande som definition av statistiska småorter.....	47
Tätortsstatistik i andra länder.....	47
Tätortsstatistikens historia.....	48
Andra typer av bebyggelseområden.....	52
Statistikens framställning.....	54
Statistikens kvalitet.....	56
Förändringar mellan 2018 och 2020.....	57
Bra att veta.....	57
Tidsserier.....	57
Beteckning på tätorter och småorter.....	57
Geodata.....	58
Annan statistik.....	58
Localities and urban areas 2020.....	59
Introductory.....	59
Summary.....	60

Inledning

Definition av statistisk tätort

Ett område med minst 200 folkbokförda invånare och tät bebyggelse.

En längre version av definitionen utgörs av flera nivåer och regler för hur den koncentrerade bebyggelsen och befolkningen ska beräknas. I det praktiska arbetet byggs tätorterna upp i flera steg:

1. En kärna skapas, där max 150 meter mellan byggnader tillåts. Avståndet avser fågelvägen, det vill säga kortast möjliga avstånd.
2. Kärnorna kan kopplas ihop till större områden, via vägnätet. Det maximala avståndet mellan delarna ökar stegvis beroende på antalet folkbokförda och anställda i varje del.
3. Företeelser som är tydligt utmärkta i register och som är belägna i direkt anslutning till tätortens övriga bebyggelse kan knyta ihop delar eller ingå i tätortens ytterkanter. Det gäller bland annat idrottsplatser och industrimark.
4. Vatten utan broförbindelse är barriärer som delar tätorter.
5. Landområden som helt omringas av bebyggelse och vatten, samt utgör max 2 procent av tätortens landyta, ingår i tätorten.
6. Minsta invånarantal i tätorten är 200 folkbokförda personer.
7. Ingen begränsning för andel fritidshus i tätorten.

Vad som är en urban befolkning kan tyckas enkelt och självklart, det är ju den delen av ett lands befolkning som bor i städer. Problemet är dock att det inte finns någon enhetlig och internationellt accepterad definition av begreppet stad. FN:s sammanställningar av urbanisering i världen bygger på definitioner och avgränsningar som medlemsländerna själva använder och variationen är stor mellan vilka definitioner som används. Att tillämpa en enda tätortsdefinition för alla länder är kanske inte heller möjligt, med tanke på de olika förutsättningar som finns mellan olika delar av världen. Metropolen Shanghai och Islands huvudstad Reykjavik är knappast jämförbara vad gäller befolkningssiffror, men har ändå en rad likheter vad gäller deras roller som urbana regioncentrum. Städer är inte bara befolkningsskoncentrationer, utan även platser för handel, tjänster och utbildning.

I ett internationellt perspektiv är Sverige ett starkt urbaniserat land. I slutet av 2020 bodde 88 procent av landets befolkning i tätorter. För mer än 200 år sedan var förhållandet det motsatta, då 90 procent av Sveriges befolkning bodde på landsbygden. Men redan på 1930-talet passerade Sverige den demografiska brytpunkt då fler bodde i städer och tätorter jämfört med hur många som bodde utanför dessa.

I Sverige och de övriga nordiska länderna har vi en lågt satt gräns för vad som räknas som tätortsbefolkning. Här klassas ett område som tätort redan när det har 200 invånare. Andra länder sätter gränsen betydligt högre och kan därmed definiera områden som landsbygd, även om där finns samhällen med flera tusen invånare. Men även om gränsen för svenska tätorter skulle sättas vid 10 000 invånare skulle vi vara ett urbaniserat land, eftersom andelen boende i tätorter med minst 10 000 invånare utgör nästan två tredjedelar av den totala befolkningen i Sverige.

SCB:s statistik över tätorter använder begreppet ”statistisk tätort” (i texten ofta förkortat till endast ”tätort”). Det är för att markera att statistiken bygger på en klassificering av tätorter där registerdata och statistik är underlag. SCB:s underlag för statistiken kan därför skilja sig från hur andra delar av samhället definierar och avgränsar tätorter i Sverige. Enligt SCB:s definition består en tätort av tät bebyggelse som har minst 200 invånare. Läs mer om detta i avsnittet *Kort om statistiken*, i den bakre delen av rapporten.

Figur 1. Modell för SCB:s statistiska tätorter, översikt

Sammanfattning

Snabba fakta 2020-12-31

Antal tätorter
2 017

Antal småorter
3 085

Befolkning och andel av totalt i Sverige

i tätorter: 9 088 367 (87,6%)

i småorter: 273 095 (2,6%)

utanför tätorter och småorter:
1 017 833 (9,8%)

Förvärvsarbete och andel av totalt i Sverige

i tätorter: 4 343 391 (87,3%)

i småorter: 54 977 (1,1%)

utanför tätorter och småorter:
302 206 (6,1%)

rörlig personal: 276 170 (5,5%)

Landareal, andel av Sveriges hela landareal

tätorter: 1,6%

småorter: 0,3%

utanför tätorter och småorter:
98,2%

Befolkningstäthet, antal invånare per kvadratkilometer

i tätorter: 1422

i småorter: 239

utanför tätorter och småorter:
3

År 2020 hade Sverige 2 017 statistiska tätorter. Sedan 2018, då den förra undersökningen av Sveriges tätorter gjordes, har antalet statistiska tätorter ökat med 6 områden. Förändringen beror både på att nya tätorter har bildats och att områden inte längre kan klassificeras som egna tätorter. I 2020 års undersökning tillkom 61 nya tätorter, samtidigt som 55 områden avregistrerades.

De flesta av Sveriges statistiska tätorter är små. 2020 hade de flesta tätorter färre än 1 000 invånare. 126 tätorter hade fler än 10 000 invånare, varav 10 tätorter hade fler än 100 000 invånare. Samtidigt är majoriteten av Sveriges befolkning bosatt i en större tätort. Av landets totala befolkning 2020 bodde 64 procent i en tätort med minst 10 000 invånare. Det motsvarar 6,6 miljoner personer. Av dessa var nästan 3,5 miljoner bosatta i någon av de 10 största tätorterna. Det motsvarar en tredjedel av Sveriges totala befolkning 2020.

2020 års statistiska tätorter upptar 1,6 procent av Sveriges hela landareal. Sedan 2015 har tätorternas sammanlagda landareal ökat med nästan 22 000 hektar. Förändringen utgörs både av att helt nya byggnader har tillkommit, och att befolkningen i befintlig bebyggelse ökar, vilket leder till att även områden med äldre bebyggelse kan klassificeras som nya tätorter i SCB:s statistik.

Befolkningstätheten i tätorter 2020 var 1 422 invånare per kvadratkilometer. I småorter var befolkningstätheten 239 personer per kvadratkilometer och utanför tätorter och småorter var det 3 personer per kvadratkilometer. Sedan 2015 har befolkningstätheten i tätorter ökat med 33 personer per kvadratkilometer. Även i småorter har befolkningstätheten ökat.

Enligt 2020 års uppgifter bor 273 000 personer i småorter, det vill säga i bebyggelseområden med 50 till 199 invånare. Det motsvarar knappt 3 procent av Sveriges befolkning. Befolkningen i småorter fördelas på 52 procent män och 48 procent kvinnor.

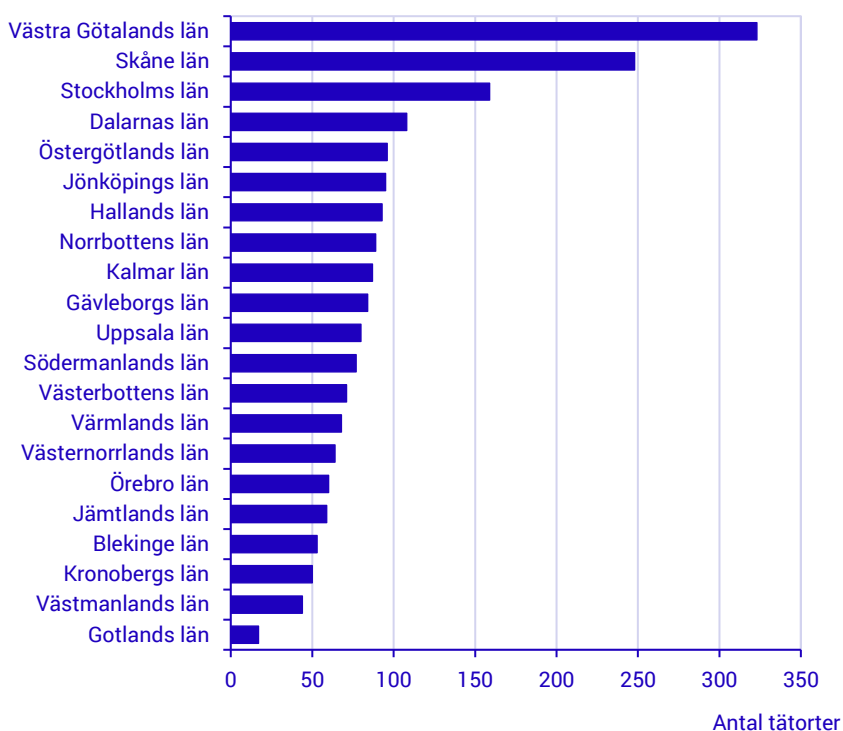
Den vanligaste bostadstypen i tätorter är friliggande småhus. De utgör 72 procent av det totala antalet bostäder i tätorter. Andra typer av småhus, som radhus, kedjehus och småhus med flera lägenheter, utgör tillsammans nästan 19 procent av bostadshusen. Flerfamiljshusen står för knappt 9 procent av det totala antalet bostäder i tätort.

Vid slutet av 2020 hade Sverige nästan 5 miljoner förvärvsarbete i åldern 16 till 74 år. Av dessa hade fler än 4,3 miljoner sitt arbetsställe i en tätort. Det motsvarar 87 procent av det totala antalet förvärvsarbete.

Antal tätorter och småorter

SCB:s statistik över tätorter 2020 innehåller 2 017 områden som klassificeras som statistiska tätorter enligt SCB:s definition. Flest tätorter har Västra Götalands län, med 323 områden, följt av Skåne med 248 områden. Lägst antal statistiska tätorter har Gotlands län, med 17 områden. Antalet tätorter per län påverkas både av länets ytmässiga storlek och befolkningstäthet. Större och folkrika län har ett större antal tätorter, medan mindre och mer glest befolkade län ofta har färre tätorter i SCB:s statistik.

Diagram 1. Antal statistiska tätorter per län 2020-12-31

Källa: SCB

Antalet tätorter från 1960 till idag

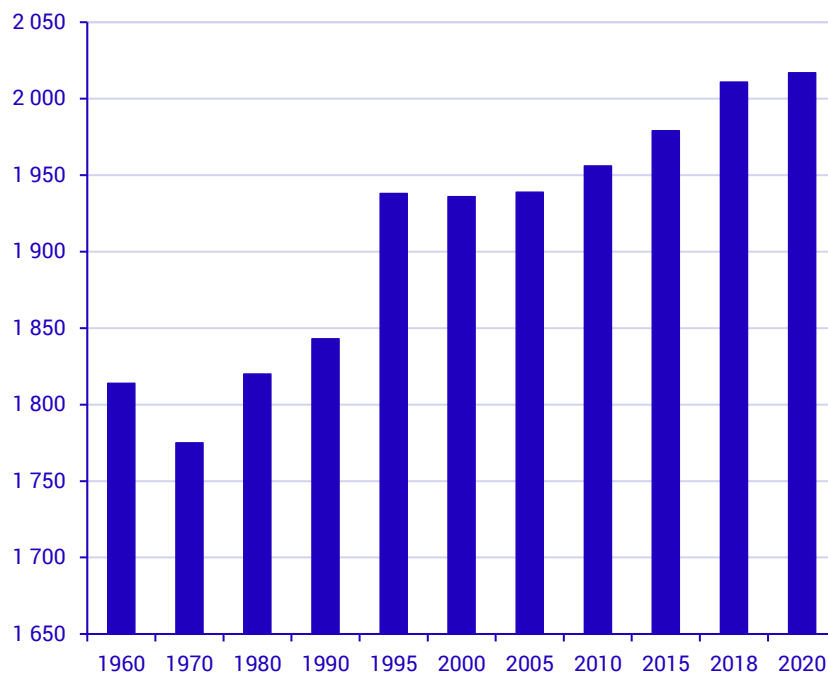
Sedan 1960 har Sveriges statistiska tätorter stadigt ökat i antal. 1960 är startår i tidsserien, eftersom statistiken då började framställas enligt den grundläggande definition som fortfarande används. Enligt den har en statistisk tätort minst 200 folkbokförda invånare. Detaljer i definitionen och metoder för att beräkna statistiken har dock förändrats flera gånger sedan 1960, i takt med att teknik och register har förbättrats. Det förklarar hopp mellan staplarnas värden i diagrammet nedan, till exempel mellan 1990 och 1995 då statistikproduktionen förändras på flera genomgripande sätt.

Mer information om tätortsstatistikens utveckling, vad gäller definitioner och beräkningsmetoder, finns i avsnittet *Kort om statistiken*.

Den övergripande trenden är ändå att antalet statistiska tätorter ökar. Från cirka 1 800 områden år 1960, till fler än 2 000 tätorter vid den senaste mätningen.

Diagram 2. Antal statistiska tätorter per år, 1960 till 2020

Antal tätorter

Källa: SCB

Skillnader i statistiken kan bero på vilken metod som har använts för att ringa in och definiera tätorter. En stor förändring i antalet tätorter skedde mellan 1950 och 1960, då radikala förändringar av metod och definition ledde till en kraftig minskning i statistiken över antalet tätorter. En stor metodförändring gjordes även vid 1995 års avgränsning, vilket orsakade flera nya tätorter.

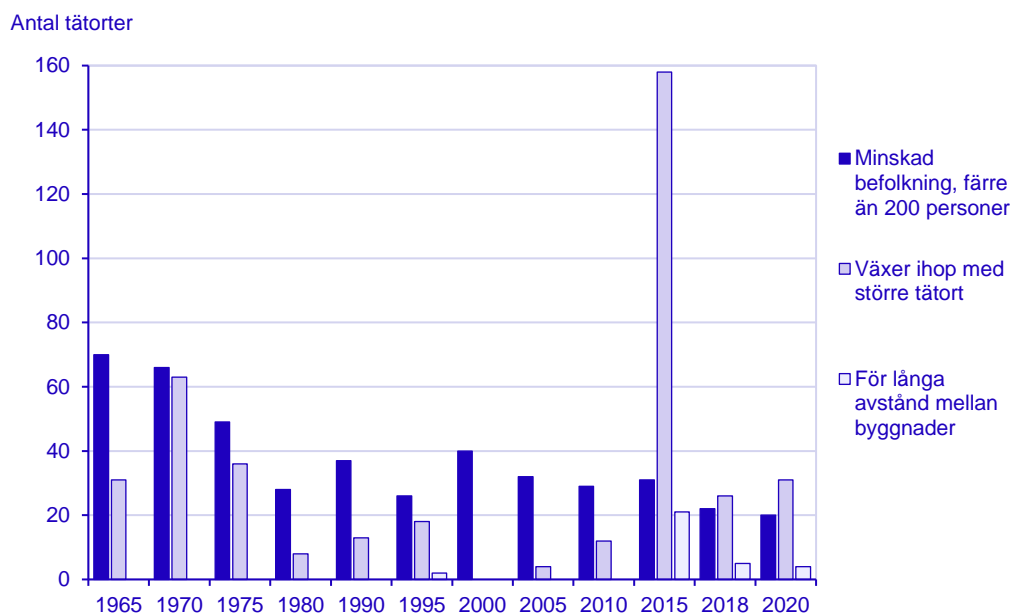
Den senaste större metodförändringen gjordes inför 2015 års undersökning. En kombination av nya beräkningsmetoder och en mer tillåtande behandling av fritidshus i tätorter ledde till att ett stort antal nya områden kunde klassas som tätorter i 2015 års statistik. En del av dem blev tätorter av naturliga skäl, i form av nya byggnader och befolkning. Men huvuddelen av ökningen berodde på metodförändringar. Samtidigt avregistrerades 21 områden på grund av för stora avstånd mellan byggnader. Förändringarna var mest påtagliga i de tre storstadslänen.

Avregistrering av tätorter

Det finns flera skäl till att en tätort försvinner ur statistiken. De vanligaste är att antalet invånare i området minskar till färre än 200 personer eller att orten växer ihop med en närliggande och större tätort.

Mellan 1960 och 1970 upphörde nästan 140 tätorter på grund av minskat antal invånare. Ofta berodde det på att människor flyttade från landsbygd till städer med arbetstillfällen inom industrin. Under den här perioden minskade antalet tätorter som mest i Norrbottens, Dalarnas och Skåne län. Flera av de tätorter som invånarna flyttade ifrån var små brukssamhällen, kraftverkssamhällen, sågindustrier och tidigare stationssamhällen, vilka hade varit beroende av en eller ett fåtal större arbetsgivare. Laisvall i Arjeplog kommun är en ort där gruvssamhället var som störst 1965, med över 730 invånare. När gruvan lades ner 2001 hade befolkningen minskat till runt 200 personer. Området är idag klassad som småort i SCB:s statistik, med färre än 70 invånare.

Diagram 3. Antal avregistrerade tätorter efter typ av avregistrering, 1965 till 2020

Källa: SCB. 1985 gjordes ingen fullständig tätortsstatistik. Därför saknas värden för det året.

Det finns också orter som helt har upphört att existera. Gruvssamhället Dennewitz i Gällivare kommun, som 1960 hade 424 invånare, är idag rivet på grund av rasrisken. Ett annat exempel är Messaure samhälle, vid Stora Luleälv i Jokkmokks kommun. Det växte fram i samband med ett omfattande bygge av kraftverk. År 1960 hade tätorten över 1 200 invånare, men redan 1970 hade befolkningen minskat till cirka 200 på grund av att bygget var färdigställt. På 1980-talet hade samhället förlorat statusen som tätort och idag finns i princip bara ett igenvuxet gatunät kvar, då stora delar av bebyggelsen har fraktats bort.

Bild 1 och 2. Messaure tätort 1960 och samma område 2015

Källa bakgrundsdata: © Lantmäteriet

Under 1970-talet upphörde färre tätorter än tidigare, i takt med att inflyttningen till större städer planade ut. Antalet tätorter som upphörde genom avfolkning var som lägst på 1980-talet, då färre än 40 tätorter avregistrerades på grund av minskad befolkning.

En tätort kan också växa ihop med en närliggande tätort. Ny bebyggelse mellan två tätorter kan leda till att avståndet mellan dem blir för litet för att de ska kunna klassas som två separata orter i statistiken. Att större tätorter växte samman med närliggande samhällen var vanligt under 1960-talet. Det brukar kallas stadsspridning eller ”urban sprawl”. Under 1970-talet minskade stadsspridningen och antalet tätorter som växte samman med en större tätort sjönk kraftigt. Fram till 2015 års avgränsning var antalet ännu lägre.

Sedan 1980 har Stockholms tätort vuxit ihop med sex närliggande tätorter, vilket illustreras i kartan nedan. 1980 definierades bland annat Täby, Boo och Älta som egna statistiska tätorter. På grund av nybyggnation och metodmässiga förändringar i SCB:s statistikproduktion ingår de nu i samma tätort.

Ett tredje skäl till avregistrering av tätorter är att avståndet mellan byggnader i området blir för stort för att det ska kunna klassas som en statistisk tätort enligt SCB:s definition. Det kan bero på att byggnader försvinner genom rivning. Men byggnaden kan också vara tillfälligt borta från register, i samband med byggnation av nytt hus. Ett vanligare skäl är dock eftersläpning eller felklassning i de register som används för att lokalisera byggnaderna. SCB kan även ändra kriterierna för hur avstånd

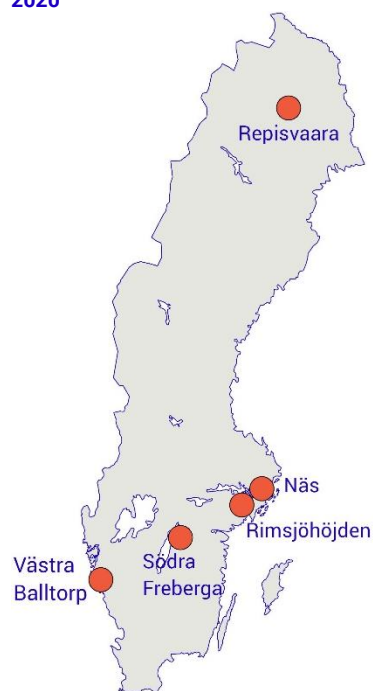
mellan byggnader ska mätas. Det gjordes inför 2015 års undersökning av tätorter.

Karta 1. Stockholms tätort 2020 jämfört med överlappande tätorter 1980

Källa: SCB. Stockholms tätort, enligt 2020 års data visas i gul färg. Överlappande tätorter enligt 1980 års data visas med blå kantlinje och beteckning i text.

Karta 2. Helt nya statistiska tätorter 2020

Källa: SCB.

*Tätorts-beteckning ändrad efter beslut av Lantmäteriet 2022-06-03.

Förändringar 2018 till 2020

I 2020 års undersökning av statistiska tätorter ökar antalet tätorter med sex områden. Förändringen beror både på att nya tätorter tillkommer och att områden avregistreras i statistiken. Sammanlagt avregistreras 55 statistiska tätorter. 20 områden avregistreras på grund av att befolkningen minskar till färre än 200 personer inom områdets gränser. 31 områden växer ihop med närliggande tätorter. 4 områden avregistreras på grund av för långa avstånd mellan byggnader.

61 statistiska tätorter nyregistreras i 2020 års statistik. Av dessa hade 47 områden varit registrerade som tätort eller småort tidigare. 9 tätorter bildades genom delning av en större tätort. 5 områden har inte förekommit alls i tidigare statistik över tätorter och småorter. De består till övervägande del av nya byggnader. 2 av dem finns i Stockholms län. De andra 3 områdena finns i Östergötland, Västra Götaland och Norrbottens län.

Västra Götalands län har både flest avregistrerade och nyregistrerade statistiska tätorter. Där avregistrerades 9 områden, samtidigt som 13 nya tätorter tillkom i statistiken. Stockholms län har den största ökningen av tätorter, med 4 avregistrerade och 12 nyregistrerade områden. Den största minskningen av statistiska tätorter har Dalarnas län, där 7 områden avregistrerades och 2 områden nyregistrerades.

Tabell 1. Förändringar i antal statistiska tätorter per län, 2018 till 2020

Län	Antal tätorter		Avregistrerade 2020	Nyregistrerade 2020
	2018	2020		
Stockholms län	151	159	4	12
Uppsala län	79	80	0	1
Södermanlands län	76	77	4	5
Östergötlands län	94	96	1	3
Jönköpings län	95	95	1	1
Kronobergs län	51	50	1	0
Kalmar län	90	87	5	2
Gotlands län	18	17	1	0
Blekinge län	53	53	1	1
Skåne län	247	248	4	5
Hallands län	93	93	1	1
Västra Götalands län	319	323	9	13
Värmlands län	70	68	4	2
Örebro län	59	60	1	2
Västmanlands län	45	44	1	0
Dalarnas län	113	108	7	2
Gävleborgs län	85	84	4	3
Västernorrlands län	64	64	1	1
Jämtlands län	59	59	1	1
Västerbottens län	71	71	1	1
Norrbottens län	87	89	3	5
Totalt	2 011	2 017	55	61

Källa: SCB. När en tätort sträcker sig över länsgräns och därmed ingår i flera län, så räknas den en gång i varje län. Summan per län stämmer därför inte med det totala antalet tätorter.

Befolkning

Den svenska urbaniseringen

Idag är förhållandet mellan befolkning i och utanför tätort det motsatta jämfört med för 200 år sedan. År 1800 bodde 90 procent av befolkningen utanför tätorter. Idag är andelen 12 procent. Under den här perioden har Sveriges totala befolkning ökat med mer än 8 miljoner invånare. Befolkningen i tätort har ökat med nästan 8,9 miljoner, från 230 000 personer år 1800 till mer än 9 miljoner år 2020. Befolkningen utanför tätorter har under samma period minskat med fler än 800 000 personer.

Brytpunkten för när befolkningen i tätort blev större än utanför tätort var 1935. Sverige hade då drygt 6 miljoner invånare, varav hälften var bosatta i tätorter.

Diagram 4. Antal invånare i och utanför statistisk tätort 1800 till 2020

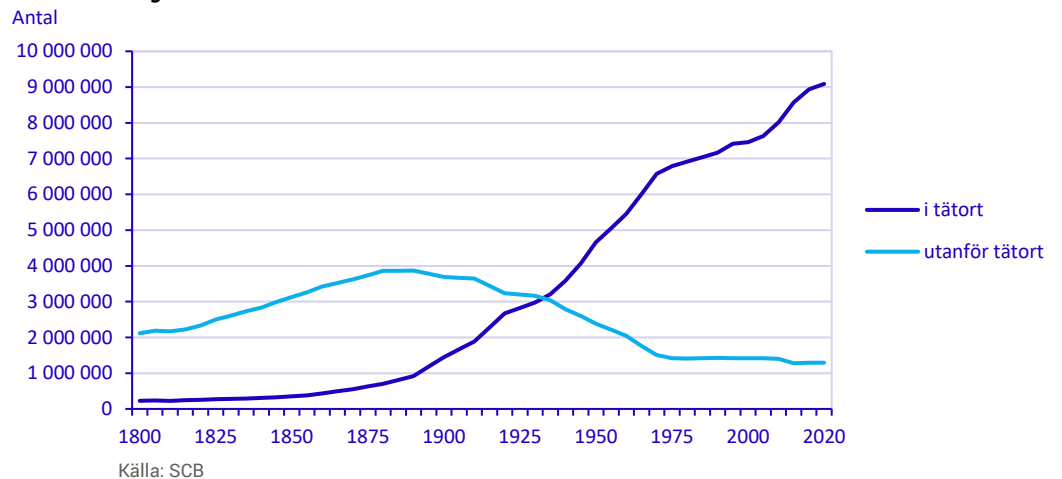
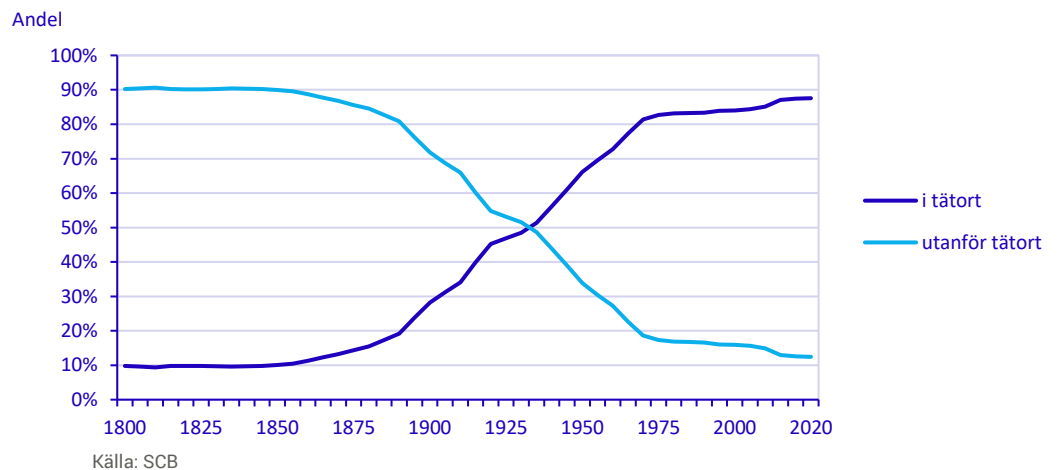

Diagram 5. Andel invånare i och utanför statistisk tätort 1800 till 2020

Andel i procent av total befolkning

Begreppet urbanisering avser ofta befolkningens rörelse från landsbygd till stad. Urbanisering ses som orsak till avfolkning av landsbygden och som ett parallellt fenomen till befolkningstillväxten i städer. Men urbaniseringen kan också beskriva hur befolkningens storlek i städer och på landsbygd förhåller sig till varandra. Det kan beskrivas via måttet *tätortsgrad*, som beskriver andelen boende i tätorter jämfört med den totala befolkningen. En ökning av tätortsgraden behöver inte innebära en rörelse från landsbygd till städer. Det kan även bero på födelse- och dödstal, samt migration mellan länder.

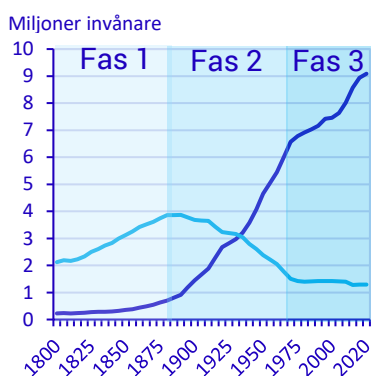
Tre faser i Sveriges urbanisering

Ett lands urbanisering kan liknas vid en S-formad kurva, kallad *urbaniseringskurva*, som består av tre faser.

Den första fasen utgör den *tidiga urbaniseringen*, med start i det förindustriella samhället vid 1800-talets början. Då var Sverige ett utpräglat bondesamhälle och 90 procent av befolkningen bodde på landsbygden. Vid den tiden fanns det runt 80 städer med så kallade stadsprivilegier. De flesta var små enligt dagens mått. Enbart 24 städer hade över 2 000 invånare och tre av dem hade över 10 000 invånare.

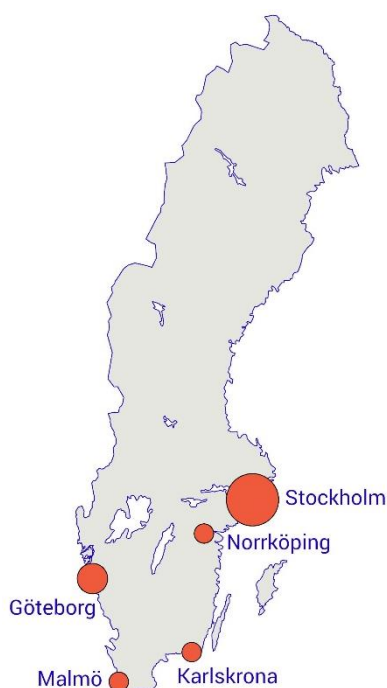
Den andra fasen, *tillväxtfasen*, följde industrialiseringen och specialiseringen av tillverkning och service. I Sverige var inflyttningen till städerna snabb och tätortsgraden ökade från 15 till 80 procent på mindre än 100 år. År 1850 hade Sverige fem städer med över 10 000 invånare.

Figur 2. Urbaniseringskurvan i Sverige

Källa: SCB. Urbaniseringskurvan i mörkblå färg.

Karta 3. Tätorter med minst 10 000 invånare 1850

Källa: SCB.

Tabell 2. Befolkning i städer med fler än 10 000 invånare, 1850

Stad	Antal invånare, avrundat till jämna 1 000-tal
Stockholm	93 000
Göteborg	26 000
Norrköping	17 000
Karlskrona	14 000
Malmö	13 000

Källa: SCB

Vid slutet av 1800-talet och början på 1900-talet hade Sverige en tydlig urbanisering med folkflyttningar från landsbygd till dåtidens städer. Antalet städer med fler än 10 000 invånare var nu 22 till antalet. Stockholm var den i särklass största, med 300 000 invånare, vilket kan jämföras med 75 000 invånare 100 år tidigare.

I mitten av 1930-talet nåddes den demografiska brytpunkten, då lika många bodde på landsbygd som i städer. Under perioden 1940 till 1950 ökade tätortsbefolkningen med över 1 miljon invånare, samtidigt som landsbygdens befolkning minskade med över 400 000. 1960-talets omfattande nybyggnationer, det så kallade miljonprogrammet, i kombination med bidrag till dem som flyttade närmare arbetstillfällena,

kom att bidra till ytterligare inflyttning till storstadsregioner och större tätorter.

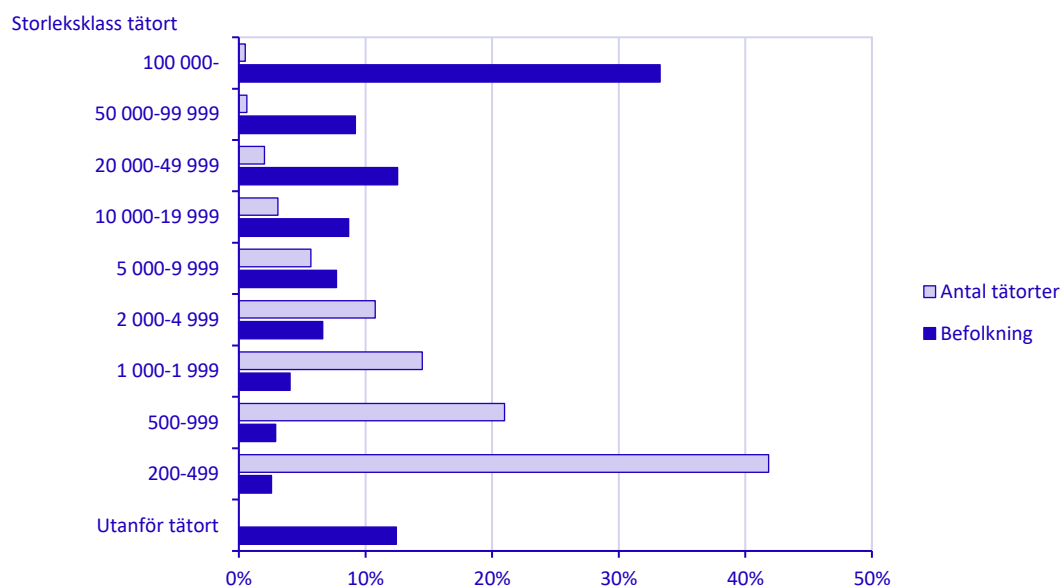
Den tredje fasen, *stabiliseringsfasen*, innebär att ökningen av den urbana befolkningen mattas av. Den svenska urbaniseringen, i form av folkomflyttning från landsbygd till stad, är i stort avslutad i och med att befolkningen utanför tätorter inte minskar lika påtagligt. Mellan 1975 och 2020 har andelen befolkning i tätort ökat i långsammare takt, med i genomsnitt en halv procentenhets ökning per undersökningsomgång. 1970 bodde 81 procent av landets befolkning i tätorter. 2020 är andelen 88 procent. En större ökning av andelen skedde 2015, i och med metodmässiga förändringar i SCB:s statistik.

Under den senaste femårsperioden, från 2015 till 2020, har även befolkningen utanför tätorter ökat, för första gången sedan 1990. Ökningen omfattar drygt 12 000 personer. Andelen i förhållande till landets totala befolkning har dock minskat från 13 till 12 procent.

Befolkning i tätorter 2020

De flesta av Sveriges tätorter är små. 2020 har 63 procent av dem färre än 1 000 invånare. 6 procent, eller 126 tätorter, har fler än 10 000 invånare. Av dem har 10 tätorter fler än 100 000 invånare. Samtidigt är majoriteten av Sveriges befolkning bosatt i en större tätort. Av landets totala befolkning 2020 är 64 procent folkbokförda i en tätort med minst 10 000 invånare. Det motsvarar fler än 6,6 miljoner personer. Av dessa är nästan 3,5 miljoner bosatta i någon av de 10 största tätorterna. Det är en tredjedel av Sveriges totala befolkning 2020.

Diagram 6. Antal statistiska tätorter och befolkning efter storleksklass, 2020-12-31

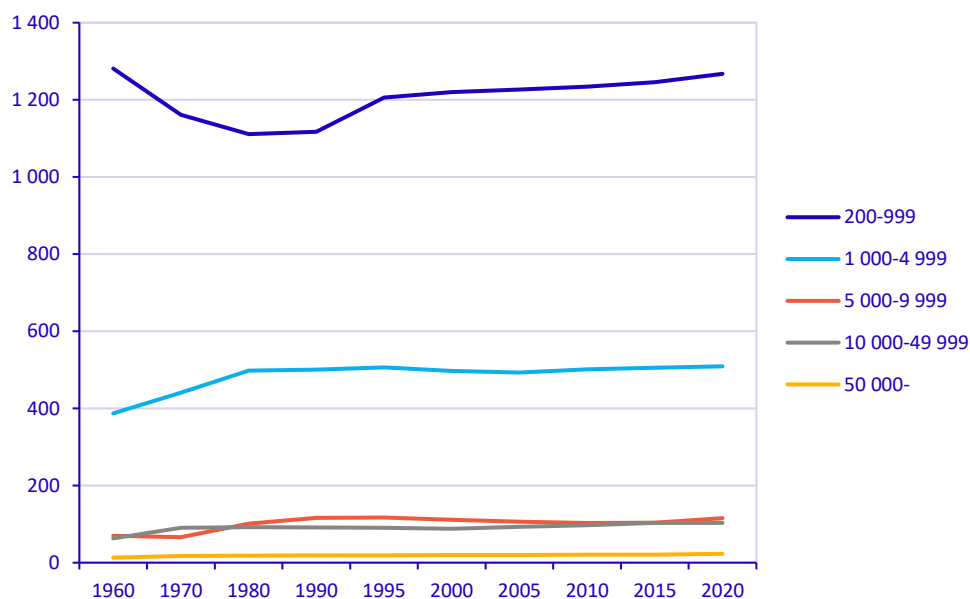
Källa: SCB

De mindre tätorterna befolkas av en lägre andel av Sveriges befolkning. Enligt 2020 års statistik bor 6 procent av Sveriges befolkning i en tätort med färre än 1 000 invånare. Befolkningen utanför tätorter omfattar knappt 1,3 miljoner personer, vilket motsvarar 12 procent av den totala befolkningen. Bebyggelse utanför tätorter kan bestå av mindre orter och bebyggelsegrupper, med upp till 199 invånare, men även bebyggelse där avstånden till närmsta granne är längre.

De mindre tätorterna har varit flest till antalet ända sedan 1960, då statistiken började produceras enligt metoder jämförbara med idag. Andelen tätorter med upp till 1 000 invånare har sedan 1960 utgjort minst 60 procent av det totala antalet tätorter. Antalet stora tätorter har samtidigt ökat stadigt sedan 1960. I början av mätperioden hade Sverige 13 tätorter med fler än 50 000 invånare. 2020 var de 23 till antalet. Under samma period har tätorter i storleken 10 000 till 50 000 invånare ökat med 40 områden, från 63 till 103 tätorter.

Diagram 7. Antal statistiska tätorter per storleksklass, 1960 till 2020
 Storleksklass efter befolkning den 31 december vid undersökningsåret

Antal tätorter

Källa: SCB

Från 2015 till 2020 har befolkningen i tätort ökat med mer än en halv miljon personer. De största ökningarna har skett i tätorter med fler än 100 000 invånare. Där har den sammanlagda befolkningen ökat med 330 000 personer. En orsak till den kraftiga ökningen inom den storleksklassen är dock att tätorten Jönköping har fler än 100 000 invånare från och med 2020 års statistik. Den byter därmed storleksklass i statistiken.

Tabell 3. Befolkning per storleksklass för tätort, 2015 till 2020

Storleksklass efter befolkning den 31 december vid undersökningsåret

Storleksklass	Antal folkbokförda		Förändring 2015 till 2020	
	2015-12-31	2020-12-31	Antal folkbokförda	Procentuell förändring
200–499	257 404	268 002	10 598	4%
500–999	312 308	303 019	-9 289	-3%
1 000–1 999	414 735	420 938	6 203	1%
2 000–4 999	703 738	687 526	-16 212	-2%
5 000–9 999	721 105	800 782	79 677	11%
10 000–19 999	888 306	899 143	10 837	1%
20 000–49 999	1 258 902	1 301 015	42 113	3%
50 000–99 999	893 380	955 832	62 452	7%
100 000-	3 122 636	3 452 110	329 474	11%
Summa i tätorter	8 572 514	9 088 367	515 853	6%
Utanför tätorter	1 278 503	1 290 928	12 425	1%
Totalt i Sverige	9 851 017	10 379 295	528 278	5%

Källa: SCB

Befolkning i de 30 största tätorterna

Sveriges 30 befolkningsmässigt största tätorter har alla haft en ökning av antalet invånare, under perioden 2015 till 2020. Den största ökningen i absoluta tal står Stockholms tätort för, som växte med fler än 100 000 personer under de fem åren. Det innebar en 7-procentig ökning för tätorten. De största procentuella ökningarna ser vi i Luleå och Tumba, vilka båda ökade sin befolkning med 13 procent under femårsperioden.

Ökningen i både Luleå och Tumba förklaras delvis av att närliggande bostadsområden har knutits till de statistiska tätorterna, med anledning av justeringar i SCB:s beräkningsmetod. Det är området Björkskatan som ingår i Luleå tätort från och med 2018 och Vårsta som ingår i Tumba från och med 2020.

Den tredje största folkökningen hade Uppsala tätort. Där ökade antalet invånare med drygt 17 000 personer, vilket innebar en 12-procentig ökning i förhållande till 2015 års befolkning i tätorten. Uppsala tätorten har inte ökat arealmässigt under perioden. Det går därför att dra slutsatsen att det har skett en förtätning av befolkningen inom Uppsala tätort.

De 30 största tätorterna är fördelade över hela Sverige, utom i Gotlands och Blekinge län. Den nordligaste största tätorten är Luleå, som har drygt 49 000 invånare i 2020 års statistik. Det gör Luleå till Sveriges 24:e största statistiska tätort.

Tabell 4. Befolkning i de 30 största statistiska tätorterna, 2015 till 2020

Placering	Tätortskod	Tätortsbeteckning	Antal folkbokförda		Förändring 2015 till 2020	
			2015	2020	Antal folkbokförda	Procentuell förändring
1	0180TC101	Stockholm	1 515 017	1 617 407	102 390	7%
2	1480TC108	Göteborg	572 799	607 882	35 083	6%
3	1280TC106	Malmö	301 706	325 069	23 363	8%
4	0380TC125	Uppsala	149 245	166 698	17 453	12%
5	0163TC103	Upplands Väsby och Sollentuna	139 606	149 701	10 095	7%
6	1980TC116	Västerås	117 746	128 660	10 914	9%
7	1880TC117	Örebro	115 765	126 604	10 839	9%
8	0580TC111	Linköping	106 502	115 682	9 180	9%
9	1283TC107	Helsingborg	104 250	113 828	9 578	9%
10	0680TC107	Jönköping	93 797	100 579	6 782	7%
11	0581TC116	Norrköping	93 765	98 088	4 323	5%
12	1281TC105	Lund	87 244	94 393	7 149	8%
13	2480TC122	Umeå	83 249	91 916	8 667	10%
14	2180TC108	Gävle	74 884	79 004	4 120	6%
15	0181TC108	Södertälje	70 777	76 320	5 543	8%
16	1490TC104	Borås	71 700	74 042	2 342	3%
17	1380TC107	Halmstad	66 124	71 422	5 298	8%
18	0780TC110	Växjö	65 383	71 282	5 899	9%
19	0484TC104	Eskilstuna	67 359	69 948	2 589	4%
20	1780TC106	Karlstad	61 492	67 122	5 630	9%
21	2281TC127	Sundsvall	57 606	58 813	1 207	2%
22	2380TC114	Östersund	49 806	52 980	3 174	6%
23	1488TC105	Trollhättan	48 573	50 502	1 929	4%
24	2580TC115	Luleå	43 574	49 123	5 549	13%
25	1480TB107	Nordöstra Göteborg	45 106	47 211	2 105	5%
26	0127TC103	Tumba	40 832	46 014	5 182	13%
27	2081TC101	Borlänge	41 955	44 898	2 943	7%
28	0186TC102	Lidingö	42 466	44 091	1 625	4%
29	0880TC105	Kalmar	38 408	41 852	3 444	9%
30	1290TC112	Kristianstad	39 762	41 299	1 537	4%

Källa: SCB.

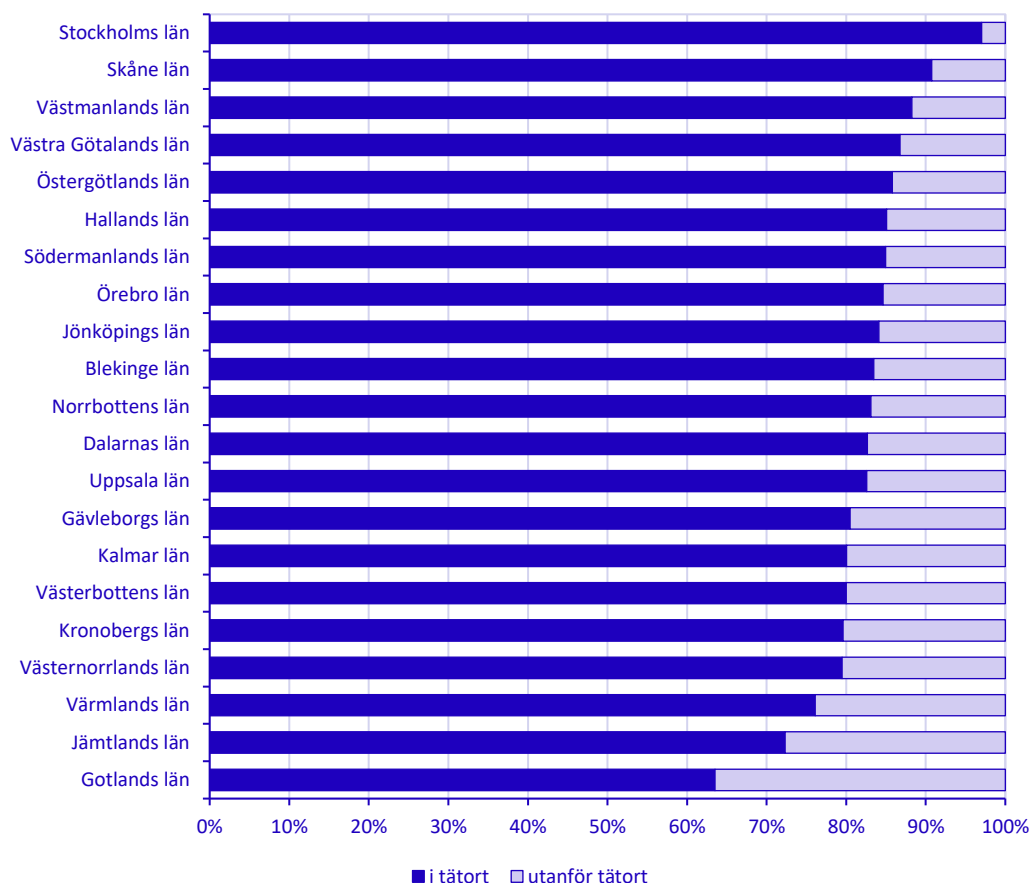
Regionala skillnader i tätortsbefolkning

I alla Sveriges 21 län bor en majoritet av befolkningen i tätorter. Störst är andelen i Stockholms län, där 97 procent av befolkning bor i tätorter. Därefter följer Skåne län, med 91 procent. Störst andel boende utanför tätorter har Gotlands län, där 36 procent av befolkningen bor utanför tätorter. Det följs av Jämtlands län, med 28 procent, och Värmlands län, med 24 procent.

Sedan 2015 har andelen boende i tätorter ökat i samtliga län. Störst är ökningen för Gotlands län, där andelen har ökat med 1,4 procentenheter, till knappt 64 procent boende i tätorter. Gotlands län har ökat sin befolkning även utanför tätorter, men ökningen är som störst i länets tätorter. Näst störst ökning av befolkning i tätorter har Jämtlands län. Där ökade andelen boende i tätorter med 1,1 procentenheter, till drygt 72 procent.

Diagram 8. Befolkning i och utanför tätorter, 2020-12-31

Andel i procent av total befolkning per län

Källa: SCB

Tätorter i Stockholms län har haft den största befolkningstillväxten i absoluta tal. Sedan 2015 har det tillkommit nästan 161 000 nya invånare i länets tätorter. Det är nästan dubbelt så stor ökning som i Västra Götalands län, där bland annat Göteborgs tätort är belägen. Den största

procentuella ökningen av befolkning i tätorter har Uppsala län. Mellan 2015 och 2020 ökade befolkningen i länets tätorter med 11 procent. Därefter följer Hallands län, där tätortsbefolkningen har ökat med 8 procent. Den minsta ökningen har Norrbottens län, där befolkningen i tätorter ökade med 0,5 procent, motsvarande drygt 1 000 personer.

Tabell 5. Befolkning i statistiska tätorter, per län, 2015 till 2020

Län	Antal folkbokförda i tätort		Förändring 2015 till 2020	
	2015	2020	Antal folkbokförda	Procentuell förändring
Stockholms län	2 160 056	2 320 977	160 921	7,4%
Uppsala län	288 800	320 764	31 964	11,1%
Södermanlands län	239 412	254 341	14 929	6,2%
Östergötlands län	380 621	400 870	20 249	5,3%
Jönköpings län	291 584	306 995	15 411	5,3%
Kronobergs län	150 523	161 017	10 494	7,0%
Kalmar län	188 852	196 912	8 060	4,3%
Gotlands län	35 645	38 184	2 539	7,1%
Blekinge län	130 239	132 761	2 522	1,9%
Skåne län	1 177 110	1 260 743	83 633	7,1%
Hallands län	265 185	286 485	21 300	8,0%
Västra Götalands län	1 420 902	1 505 255	84 353	5,9%
Värmlands län	208 882	215 321	6 439	3,1%
Örebro län	244 210	258 733	14 523	5,9%
Västmanlands län	233 254	244 577	11 323	4,9%
Dalarnas län	231 934	237 754	5 820	2,5%
Gävleborgs län	226 063	231 469	5 406	2,4%
Västernorrlands län	193 205	194 402	1 197	0,6%
Jämtlands län	90 676	94 854	4 178	4,6%
Västerbottens län	208 983	218 555	9 572	4,6%
Norrbottens län	206 378	207 398	1 020	0,5%
Summa tätorter	8 572 514	9 088 367	515 853	6,0%

Källa: SCB

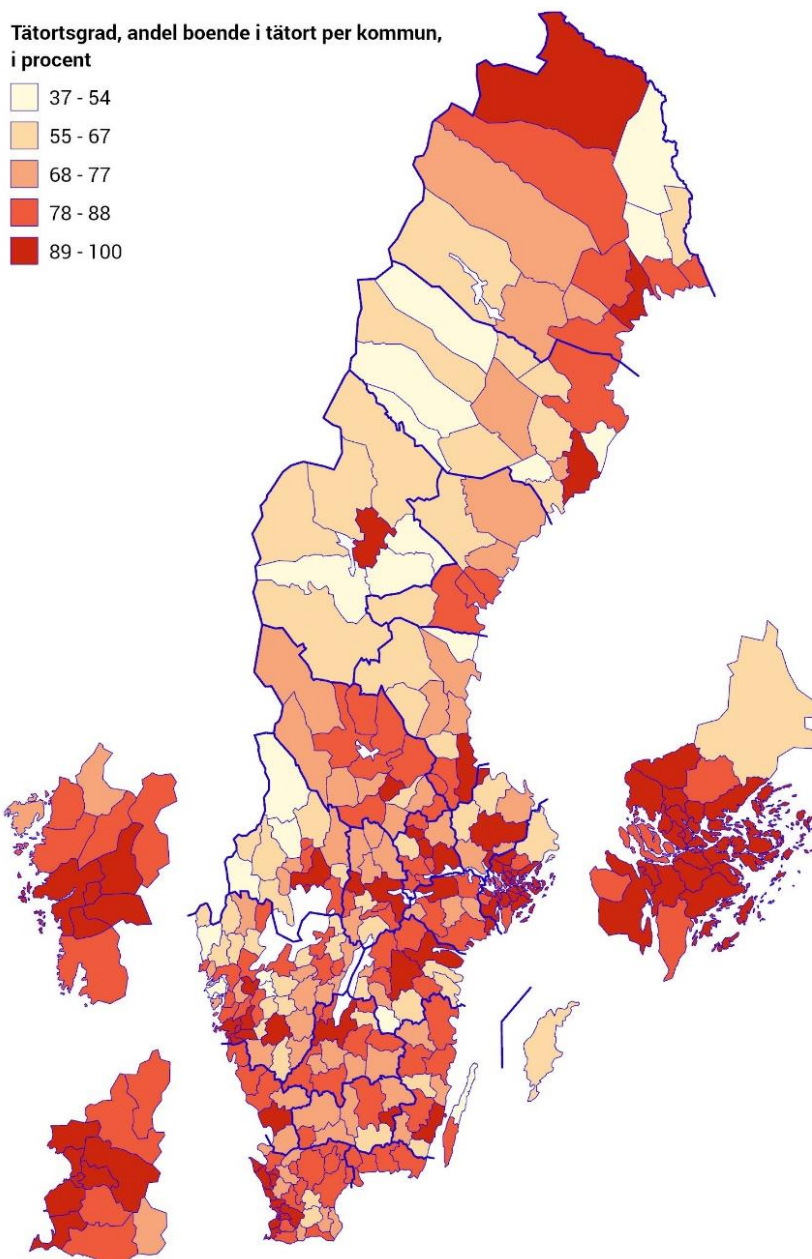
Tätortsgrad per kommun

Nio kommuner i Sverige har en tätortsgrad på 100 procent (avrundat till heltal). Det innebär att nästan hela kommunens befolkning bor i tätorter. Åtta av dem finns i Stockholms län och den nionde är Malmö kommun. De flesta kommuner som har en hög tätortsgrad finns i södra och mellersta Sverige och innehåller eller är belägna nära större tätorter. Men några glest befolkade kommuner längst norrut i Sverige

har också en hög tätortsgrad. Där finns till exempel Kiruna kommun, med tätortsgrad 89 procent, samt Gällivare kommun, med tätortsgrad 82 procent.

Den kommun som hade lägst tätortsgrad 2020 var Bergs kommun i Jämtlands län. Där bodde 37 procent av befolkningen i tätort. Därefter följer Bjurholms kommun i Västerbottens län, med 42 procent, samt Ydre kommun i Östergötlands län, med 44 procent. Sammanlagt har 13 av Sveriges 280 kommuner en tätortsgrad på mindre än 50 procent. Det betyder att mer än hälften av de kommunernas befolkning bor utanför tätorter.

Karta 4. Tätortsgrad per kommun, 2020-12-31

Källa: SCB

Av Sveriges 290 kommuner har tätortsgraden ökat för 200 kommuner mellan 2015 och 2020. De kommuner som har den största ökningen är fördelade över hela Sverige, från Övertorneå i Norrbotten till Älmhult i Kronobergs län. Flera av kommunerna på topplistan är belägna nära större städer. I var tredje kommun har tätortsgraden minskat mellan 2015 och 2020. Bland de kommuner som har minskat mest är ingen belägen i ett storstadsområde. Störst minskning har Vansbro kommun i Dalarnas län, där tätortsgraden minskade med 6 procentenheter, till 71 procent boende i tätort.

Tabell 6. Tio-i-topp: Störst ökning av tätortsgrad per kommun, 2015 till 2020
Andel i tätort av kommunens totala befolkning, procent

Placering	Kommun	Län	Tätortsgrad		Förändring 2015–2020, procentenheter
			2015	2020	
1	Nykvarn	Stockholms län	76	82	6
2	Bollebygd	Västra Götalands län	61	66	5
3	Lekeberg	Örebro län	51	56	5
4	Övertorneå	Norrbottens län	54	58	4
5	Ekerö	Stockholms län	79	83	4
6	Trosa	Södermanlands län	85	89	4
7	Orsa	Dalarnas län	84	88	4
8	Norrtälje	Stockholms län	63	66	3
9	Älmhult	Kronobergs län	70	73	3
10	Lilla Edet	Västra Götalands län	66	69	3

Källa: SCB

Tabell 7. Tio-i-topp: Störst minskning av tätortsgrad per kommun, 2015 till 2020
Andel i tätort av kommunens totala befolkning, procent

Placering	Kommun	Län	Tätortsgrad		Förändring 2015–2020, procentenheter
			2015	2020	
1	Vansbro	Dalarnas län	77	71	-6
2	Sotenäs	Västra Götalands län	86	82	-3
3	Vindeln	Västerbottens län	59	56	-3
4	Högsby	Kalmar län	67	65	-3
5	Storfors	Värmlands län	61	58	-3
6	Fagersta	Västmanlands län	91	89	-2
7	Skinnskatteberg	Västmanlands län	60	58	-2
8	Bräcke	Jämtlands län	49	47	-2
9	Emmaboda	Kalmar län	71	69	-2
10	Berg	Jämtlands län	39	37	-2

Källa: SCB

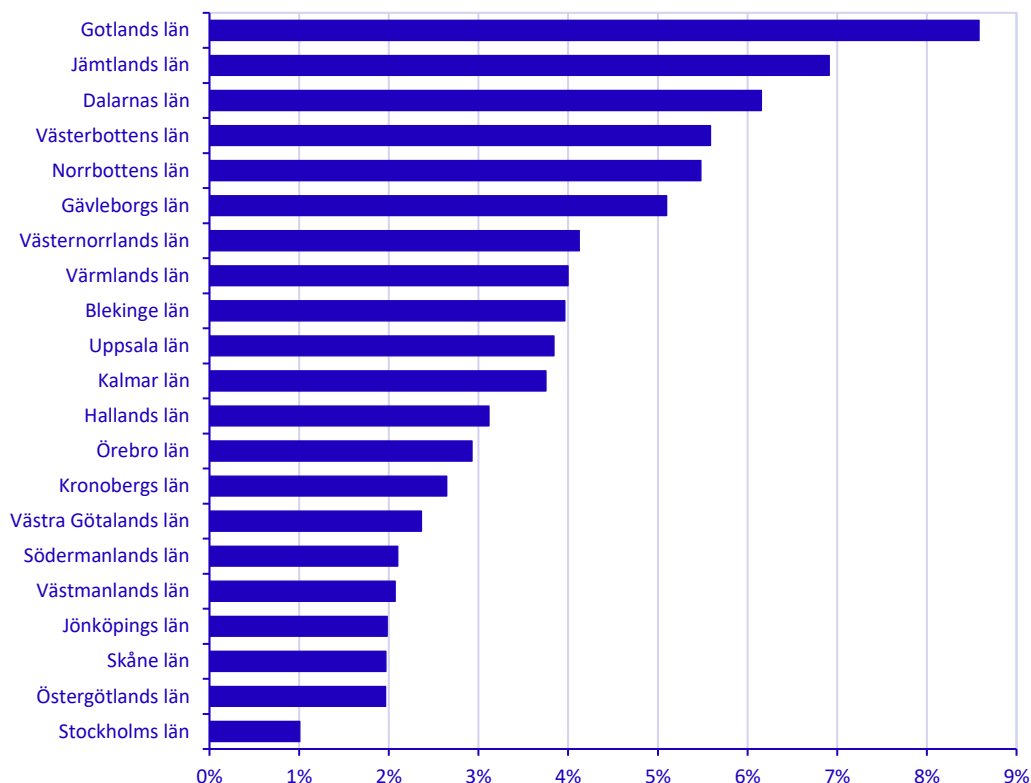
Definition av statistisk småort

Ett område med 50 till 199 folkbokförda invånare och tät bebyggelse.

Befolkning i småorter

Enligt 2020 års statistik bor knappt 3 procent av Sveriges befolkning i en småort. För samtliga län är andelen liten. Flest boende i småort har Gotlands län, med nästan 9 procent. Därefter följer Jämtlands län, med 7 procent. Den lägsta andelen boende i småort har Stockholms län, med 1 procent.

Diagram 9. Befolkning i småorter, andel i procent per län, 2020-12-31

Källa: SCB

Jämfört med 2015 års undersökning, har antal och andel boende i småort minskat. Minskningen beror delvis på justeringar i SCB:s metod för beräkning av statistiken. Men minskningen kan även bero på faktiska förändringar i bebyggelse och befolkning. Förändringar i småorter är ofta länkade till förändringar i närliggande tätorter. Växande tätorter kan ge upphov till nya småorter, i och med att helt ny bebyggelse uppförs i de expansiva regionerna. Om expansionen sker i etapper kan området bilda en småort i statistiken, för att i byggandets slutskede ha uppnått storleken av en tätort. Ökat byggande kan även leda till att småorter växer ihop med tätorter och därmed upphör som egna områden i statistiken.

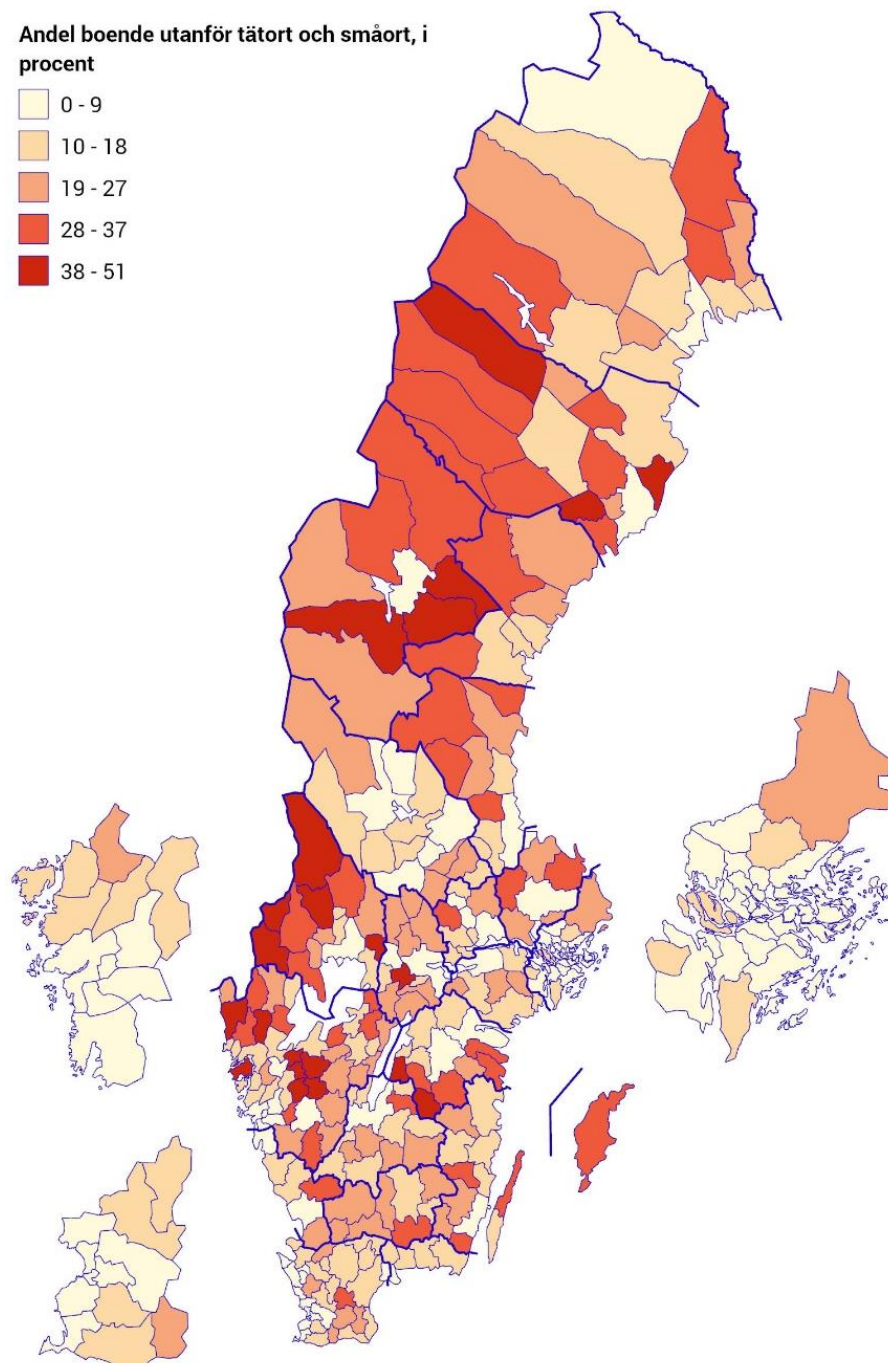
I mindre expansiva områden kan en minskande befolkning leda till fler småorter, om en tätorts befolkning minskar till färre än 200 invånare. Om befolkningen minskar ytterligare, till färre än 50 invånare, kan det inte längre klassas som en småort i SCB:s statistik. I statistiken räknas områdets befolkning då som boende utanför tätorter och småorter.

Befolkning utanför tätorter och småorter

Vid utgången av 2020 bodde 10 procent av Sveriges befolkning utanför tätorter och småorter. Högst andel hade Gotlands län, med 28 procent. Lägst andel hade Stockholms län, med 2 procent.

I två av landets kommuner bodde mer än hälften av befolkningen utanför tätorter och småorter. Det var Bjurholm i Västerbottens län och Ydre i Östergötlands län.

Karta 5. Befolkning utanför tätort och småort, andel per kommun 2020-12-31

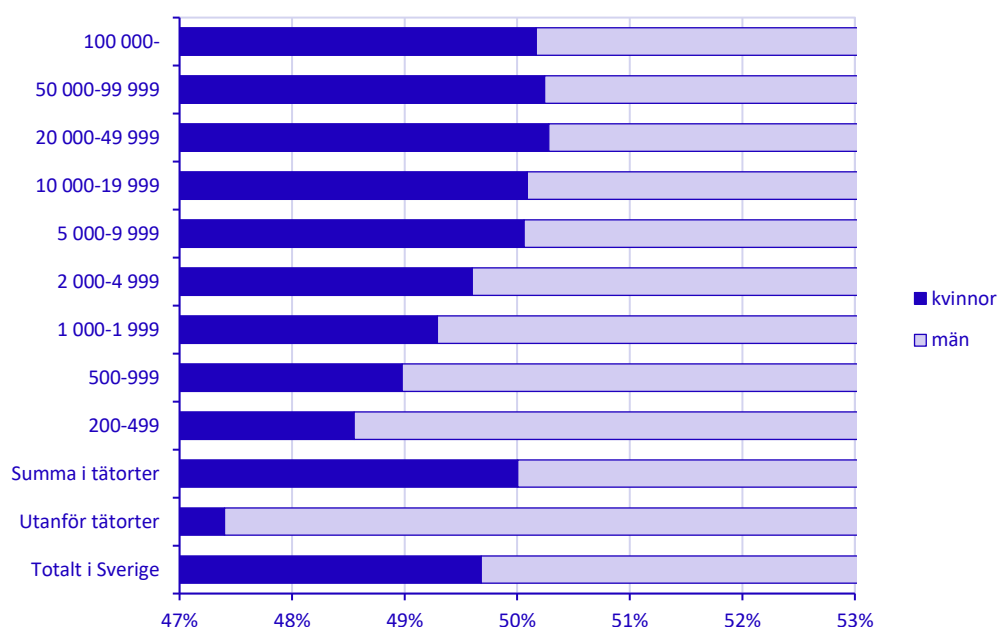

Källa: SCB

Ålders- och könsstrukturer

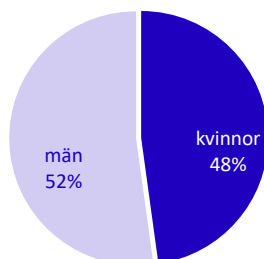
I Sveriges tätorter bor det i genomsnitt lika många kvinnor som män. Könsfördelningen är till och med jämnare än genomsnittet för hela riket, med 50,0 procent kvinnor i tätorter, jämfört med 49,7 procent kvinnor i hela landet. Vid en uppdelning på tätorter efter storleksklass framträder dock skillnader enligt ett tydligt mönster. Andelen kvinnor är mindre i tätorter med en mindre sammanlagd befolkning. Den största andelen kvinnor har tätorter med fler än 20 000 till 50 000 invånare. Där är den genomsnittliga andelen kvinnor 50,3 procent. Andelen minskar sedan i takt med tätortens totala storlek. I tätorter med färre än 500 invånare är andelen kvinnor 48,6 procent. Utanför tätorter är andelen kvinnor som lägst, med 47,4 procent.

Diagram 10. Könsfördelning per storleksklass för tätorter, andel i procent, 2020-12-31

Källa: SCB

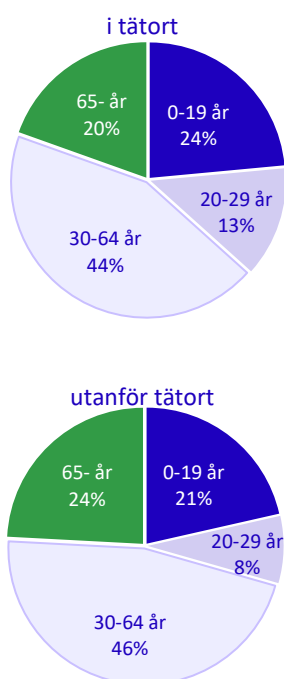
Diagram 11. Befolkning i småorter efter kön 2020-12-31

Källa: SCB

I Sveriges småorter är befolkningen fördelad på 52 procent män och 48 procent kvinnor. Av en total befolkning på 273 000 i småorter, betyder könsfördelningen att det bor nästan 12 000 fler män än kvinnor i småorter. Störst andel kvinnor i småorter har Västmanlands län, med 49 procent. Den lägsta andelen har Norrbottens län, med 47 procent.

Diagram 12 och 13. Befolkning i och utanför tätorter efter åldersklass 2020-12-31

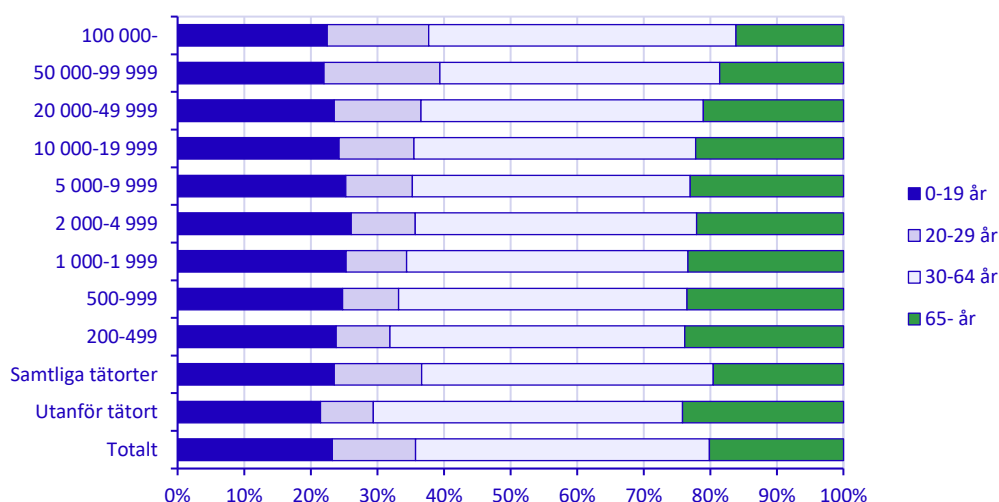
Källa: SCB

En indelning av befolkningen efter åldersklasser visar att ungefär en fjärdedel av befolkningen i tätorter är barn och unga, i åldern 0 till 19 år. Personer i pensionsåldern, från 65 år och äldre, utgör 20 procent av den totala befolkningen i tätorter. Andelen unga vuxna, i åldern 20 till 29 år, utgör 13 procent av tätortsbefolkningen.

Utanför tätorter är andelen unga vuxna lägre. Personer i åldern 20 till 29 år utgjorde 8 procent av totalen utanför tätorter, i 2020 års undersökning. Samtidigt är andelen i pensionsåldern högre, då de utgör 24 procent av befolkningen utanför tätort.

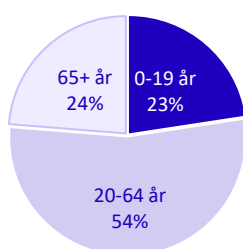
Andelen unga vuxna är som störst i tätorter med 50 000 till 100 000 invånare. Där utgör 20- till 29-åringar 17 procent av den totala befolkningen. Troligtvis har det ett samband med att flera tätorter med universitet och högskolor ingår i den storleksklassen. Andelen barn och unga är som störst i tätorter med 2 000 till 5 000 invånare. Andelen personer i pensionsåldern är som störst i de allra minsta tätorterna, samt utanför tätorter.

Diagram 14. Åldersfördelning per storleksklass för tätorter, andel i procent, 2020-12-31

Källa: SCB

Diagram 15. Befolkning i småorter efter åldersklass 2020-12-31

Källa: SCB

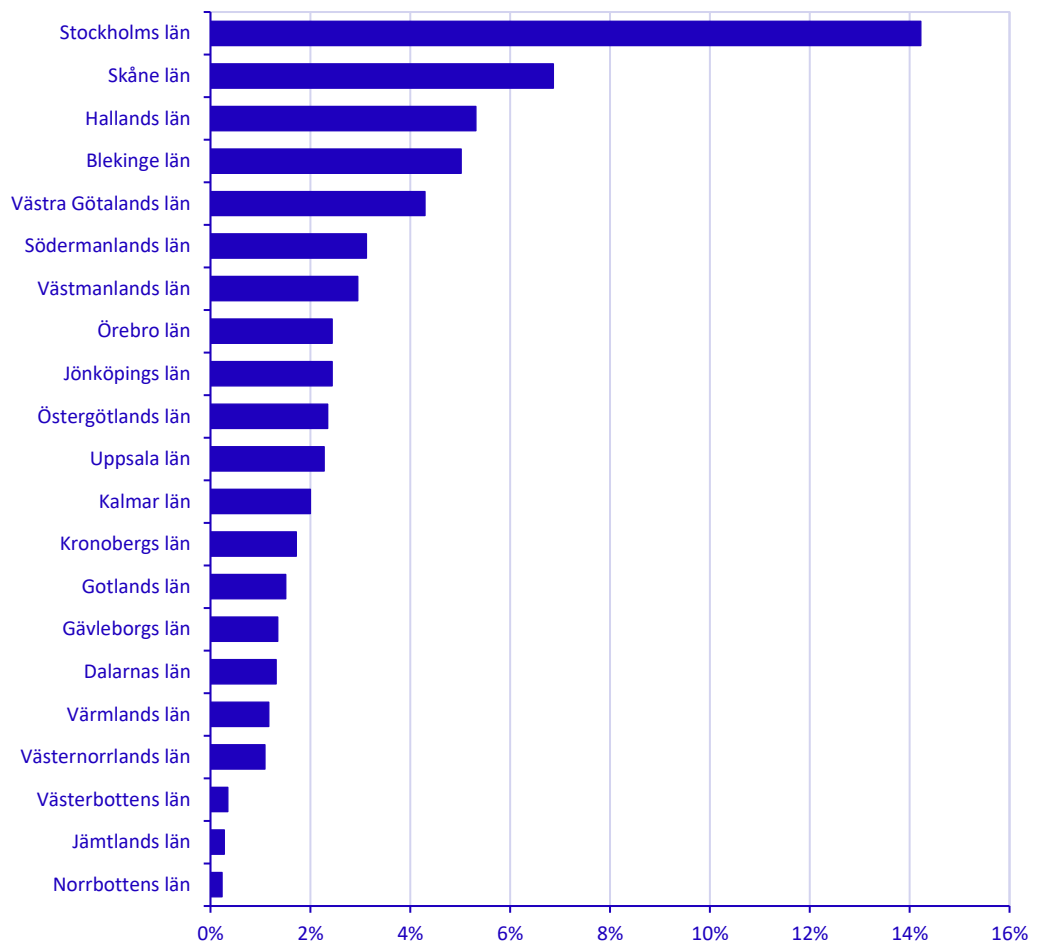
I småorter utgör andelen barn och unga, i åldern 0 till 19 år, 23 procent av den totala befolkningen. Andelen personer i pensionsåldern är större i småorter jämfört med tätorternas genomsnitt. I småorter är 24 procent av befolkningen i åldern 65 år och äldre. Det är samma andel som för befolkningen utanför tätorter.

Landareal

Tätorternas landareal i jämförelse med hela Sveriges landareal ger en bild av hur stor del av landet som utgörs av tätorter. Det blir en tätortsgrad baserad på yta i stället för befolkning. 2020 års statistiska tätorter omfattar nästan 640 000 hektar, vilket motsvarar 1,6 procent av Sveriges hela landareal. Det är dock en stor skillnad mellan landets 21 olika län. Framför allt Stockholms län sticker ut, där tätorterna utgör mer än 14 procent av länets hela landareal. Näst störst andel har Skåne län, med 7 procents tätortsareal.

De lägsta andelarna tätortsareal finns i landets tre nordligaste län. I Norrbottens län är andelen tätortsareal 0,2 procent. I Jämtland och Västerbotten är den 0,3 procent.

Diagram 16. Landareal statistiska tätorter per län, 2020-12-31
Andel av hela landarealen per län

Källa: SCB

Sedan 2015 har tätorternas sammanlagda landareal ökat med 4 procent, motsvarande knappt 22 000 hektar. Förändringen beror både på att nya tätorter har bildats och att befintliga tätorter har utökats. Den största ökningen har Stockholms län, där tätortsarealen har ökat med 4 400 hektar, eller 5 procent i förhållande till 2015 års nivå. I Västmanlands län har inte tätortsarealen förändrats något på länsnivå, men för enskilda tätorter i länet finns det skillnader med både utvidgningar och minskningar av tätorternas yta.

Tabell 8. Landareal i statistiska tätorter, per län, 2015 till 2020

Hektar avrundat till jämna 100-tal

Län	Landareal i hektar		Förändring 2015 till 2020	
	2015	2020	Hektar	Procentuell förändring
Stockholms län	88 200	92 700	4 400	5%
Uppsala län	17 700	18 700	1 000	5%
Södermanlands län	18 100	19 000	900	5%
Östergötlands län	24 300	24 800	400	2%
Jönköpings län	24 000	25 400	1 500	6%
Kronobergs län	13 700	14 500	800	6%
Kalmar län	21 300	22 400	1 000	5%
Gotlands län	4 500	4 700	300	6%
Blekinge län	14 500	14 700	200	1%
Skåne län	73 100	75 300	2 200	3%
Hallands län	27 600	28 800	1 300	5%
Västra Götalands län	98 700	102 200	3 400	3%
Värmlands län	20 100	20 500	400	2%
Örebro län	19 800	20 700	900	5%
Västmanlands län	15 100	15 100	0	0%
Dalarnas län	36 400	36 900	400	1%
Gävleborgs län	24 300	24 400	100	0%
Västernorrlands län	22 900	23 500	700	3%
Jämtlands län	12 900	13 500	600	5%
Västerbottens län	18 000	18 900	900	5%
Norrbottens län	22 000	22 400	500	2%
Summa tätorter	617 400	639 100	21 700	4%

Källa: SCB. Beräkningar är gjorda på ej avrundade värden.

Befolkningstäthet

I genomsnitt bor det 1 422 personer per kvadratkilometer i tätorter, enligt 2020 års statistik. Utanför tätorter är befolkningstätheten 3 personer per kvadratkilometer och för hela riket är värdet 26. Att befolkningstätheten är större i tätorter är inte konstigt, med tanke på att definitionen av de statistiska tätorterna utgår från en viss täthet mellan byggnader.

Tätheten kan variera mycket mellan olika tätorter, beroende på de enskilda tätorternas struktur, avseende typ av bebyggelse och om tätorten innehåller övriga ytor och byggnader. Övriga ytor och byggnader kan till exempel vara byggnader som inte är bostäder, till exempel fritidshus och byggnader för handel, vård, utbildning. Det kan även vara ytor av typen parker, privata trädgårdar, parkeringsplatser och områden med infrastruktur. Det ger en lägre koncentration av folkbokförd befolkning i tätorten. Stora områden för service, arbete och rekreation kan samtidigt ge tätorten en stor befolkning som befinner sig i området utan att vara folkbokförda där, framför allt under dagtid. Det är dock inte något som visas i den här statistiken.

De tätorter som har den största eller minsta befolkningstätheten är ofta mindre i storlek. Det innebär ofta att bebyggelsen inom tätorten är av en mer likartad karaktär, med exempelvis en övervikt av småhus eller flerbostadshus. Större tätorter har oftare en större diversifiering av byggnadstyper och markslag. Det kan finnas mer homogena områden inom tätorterna, men när ett genomsnitt beräknas för hela tätorten ger det ofta ett mindre uppseendeväckande värde för befolkningstätheten.

Den tätort som har högst befolkningstäthet i 2020 års statistik är Fisksätra i Stockholms län. Där bor nästan 8 000 invånare på drygt 100 hektar. Att Fisksätra har en hög täthet beror på att områdets bebyggelse är tät och består av kedjehus, radhus och flerfamiljshus. Befolkningstätheten i Fisksätra tätort har dock minskat från knappt 8 400 personer per kvadratkilometer 2015 till drygt 7 700 år 2020. Minskningen beror på en kombination av utökad tätortsareal och minskad befolkning.

Flera av de tätorter som har högst befolkningstäthet i 2020 års statistik är belägna i Stockholms län. Övriga tätorter på topplistan är belägna i de storstadnära länen Västra Götaland, Skåne och Uppsala.

De statistiska tätorter som har lägst befolkningstäthet är alla belägna i Stockholms län. Gemensamt för dem är att alla har en liten sammanlagd befolkning. Störst befolkning har Grisslehamn med 410 folkbokförda invånare. Områdena består till stor del av fritidshus, det vill säga

Karta 6 och 7. Statistiska tätorter 2020 med störst och minst befolkningstäthet 2020-12-31

0182TB102 Fisksätra

Befolkning: 7 943
Landareal: 103
Befolkningstäthet: 7 724

Fisksätra

0136TB104 Norra Muskö

Befolkning: 229
Landareal: 466
Befolkningstäthet: 49

Norra Muskö

Källa: SCB

Karta 8. Orsa tätort 2020, minst befolkningstäthet bland tätorter med minst 3 000 invånare 2020-12-31

Källa: SCB

småhus utan folkbokförd befolkning. Tätorternas yta utgörs då av en stor andel byggnader och fastigheter där det saknas invånare.

Den tätort som har allra lägst befolkningstäthet är Norra Muskö, som är belägen på en ö i Stockholms skärgård. Här delar 229 bofasta på 466 hektar. Av de tätorter som har fler än 3 000 invånare, har Orsa tätort den lägsta befolkningstätheten. Där bor det 350 personer per kvadratkilometer.

Tabell 9. Tio-i-topp: Högst befolkningstäthet per statistisk tätort 2020-12-31
Antal folkbokförda per kvadratkilometer

Placering	Tätortskod	Tätortsbezeichnung	Län	Befolkningsstäthet
1	0182TB102	Fisksätra	Stockholms län	7 724
2	0127TB101	Norra Riksten	Stockholms län	4 935
3	0139TB114	Jursta	Stockholms län	4 531
4	0191TC102	Märsta	Stockholms län	4 417
5	1480TB107	Nordöstra Göteborg	Västra Götalands län	4 372
6	1280TC106	Malmö	Skåne län	4 150
7	0380TC125	Uppsala	Uppsala län	3 856
8	0180TC101	Stockholm	Stockholms län	3 829
9	0380TB238	Sydöstra Fullerö	Uppsala län	3 743
10	1281TC105	Lund	Skåne län	3 580

Källa: SCB.

Tabell 10. Tio-i-topp: Lägst befolkningstäthet per statistisk tätort 2020-12-31
Antal folkbokförda per kvadratkilometer

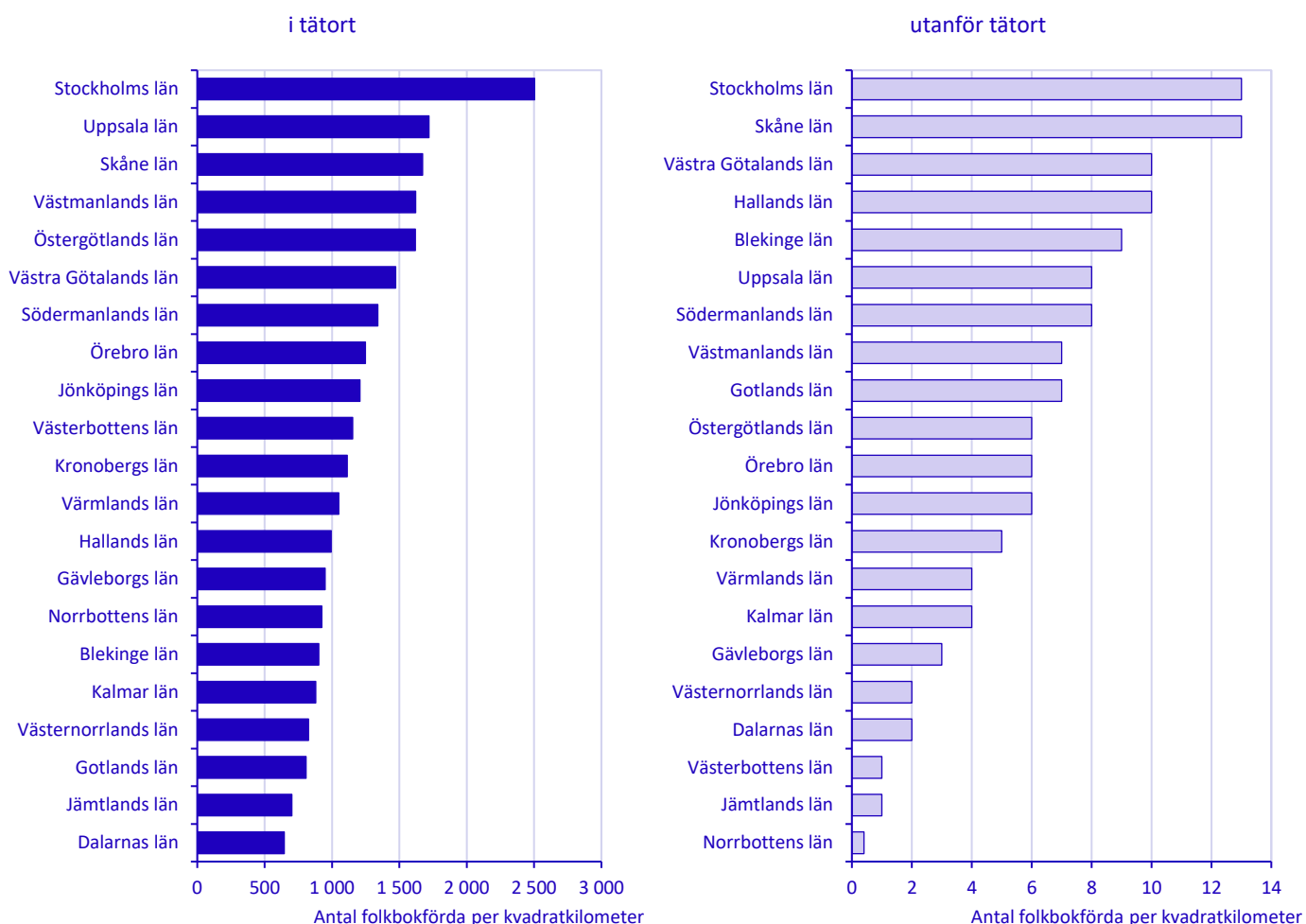
Placering	Tätortskod	Tätortsbezeichnung	Län	Befolkningsstäthet
1	0136TB104	Norra Muskö	Stockholms län	49
2	0188TB102	Blidö	Stockholms län	53
3	0120TB127	Norra Vindö	Stockholms län	53
4	0188TB138	Oxhalsö	Stockholms län	64
5	0187TB105	Tynningö	Stockholms län	77
6	0117TB104	Laggarsvik och Linanäs	Stockholms län	84
7	0192TB108	Oxnö och Svärdsö	Stockholms län	85
8	0188TB147	Hattudden, Björnösund och Björknäs*	Stockholms län	87
9	0120TB178	Södra Vindö*	Stockholms län	87
10	0188TB105	Grisslehamn	Stockholms län	90

Källa: SCB. * Tätortsbezeichnung ändrad efter beslut av Lantmäteriet 2022-06-03.

Befolkningstätheten skiljer sig mycket mellan olika län, både i och utanför tätorter. Den högsta befolkningstätheten både i och utanför tätorter har de storstadsnära länen. Allra högst täthet har Stockholms län, med 2 500 personer per kvadratkilometer i tätorter och 13 personer utanför tätorter. Även i Skåne och Västra Götalands län är befolkningstätheten hög både i och utanför tätorter.

Den lägsta befolkningstätheten i tätorter har Dalarnas län, med 645 personer per kvadratkilometer. Utanför tätorter har Norrbottens län den lägsta befolkningstätheten, med 0,4 personer per kvadratkilometer.

Diagram 17 och 18. Befolkningstäthet i och utanför tätorter, per län, 2020-12-31
Antal folkbokförda personer per kvadratkilometer

Källa: SCB

Sedan 2015 har den genomsnittliga befolkningstätheten i tätorter ökat med 33 personer per kvadratkilometer. Ökningen betyder att befolkningen i tätorter har ökat i en högre takt än den ytmässiga expansionen av tätorter. Det kan både bero på fler personer i befintliga byggnader och att nya byggnader uppförs inom befintlig tätortsyta. Utanför tätorter har det inte skett någon märkbar förändring av

befolkningstätheten. Både 2015 och 2020 var värdet 3 personer per kvadratkilometer utanför tätorter.

Den största ökningen av befolkningstätheten, i förhållande till 2015 års värden, har Uppsala län, följt av Västmanlands län. Befolkningen i de båda länen har ökat både i och utanför tätorter mellan 2015 och 2020. För Västmanlands del ger det en ökning av befolkningstätheten även utanför tätorter, något som det länet är ensamt om att ha under mätperioden.

Tabell 11. Befolkningstäthet i statistiska tätorter per län, 2015 till 2020

Län	Antal folkbokförda per kvadratkilometer		Förändring 2015 till 2020	
	2015	2020	Antal folkbokförda per kvadratkilometer	Procentuell förändring
Stockholms län	2 448	2 504	56	2%
Uppsala län	1 631	1 719	88	5%
Södermanlands län	1 322	1 340	18	1%
Östergötlands län	1 563	1 618	55	4%
Jönköpings län	1 217	1 208	-9	-1%
Kronobergs län	1 100	1 114	14	1%
Kalmar län	886	880	-6	-1%
Gotlands län	800	807	7	1%
Blekinge län	896	902	6	1%
Skåne län	1 610	1 674	64	4%
Hallands län	961	994	33	3%
Västra Götalands län	1 439	1 473	34	2%
Värmlands län	1 037	1 050	13	1%
Örebro län	1 232	1 249	17	1%
Västmanlands län	1 547	1 622	75	5%
Dalarnas län	636	645	9	1%
Gävleborgs län	930	949	19	2%
Västernorrlands län	845	826	-19	-2%
Jämtlands län	703	703	0	0%
Västerbottens län	1 159	1 154	-5	0%
Norrbottens län	940	924	-16	-2%
Totalt	1 389	1 422	33	2%

Källa: SCB

Bebyggelsestruktur och bostäder

Byggnad

En varaktig konstruktion med tak eller tak och väggar. Varaktigt placerad på mark eller helt eller delvis under mark eller på en viss plats i vatten. Avsedd att vara konstruerad så att människor kan uppehålla sig i den.

Klassificering av byggnader följer kodning efter ändamål i Fastighetsregistret, byggnadsdelen (Lantmäteriet).

Bostad

Byggnad som till övervägande del används för boende. Både permanentbostäder och fritidshus ingår.

Verksamhet

Byggnad som till övervägande del används för annat än bostad, till exempel hotell, kontor eller handel.

Samhällsfunktion

Byggnad som till övervägande del innehåller verksamhet som nyttjas av medborgare i samhällslivet.

Industri

Byggnad som till övervägande del innehåller tillverkning av produkter eller förädling av råvaror.

Komplementbyggnad

Byggnad som uppenbarligen hör till byggnader med ändamål för bostad, samhällsfunktion, verksamhet eller industri. Det är till exempel uthus, garage, carport, cistern, lager, sjöbod eller friggebod.

Ekonomibygnad

Byggnad som till övervägande del är till för jordbruk, skogsbruk eller liknande.

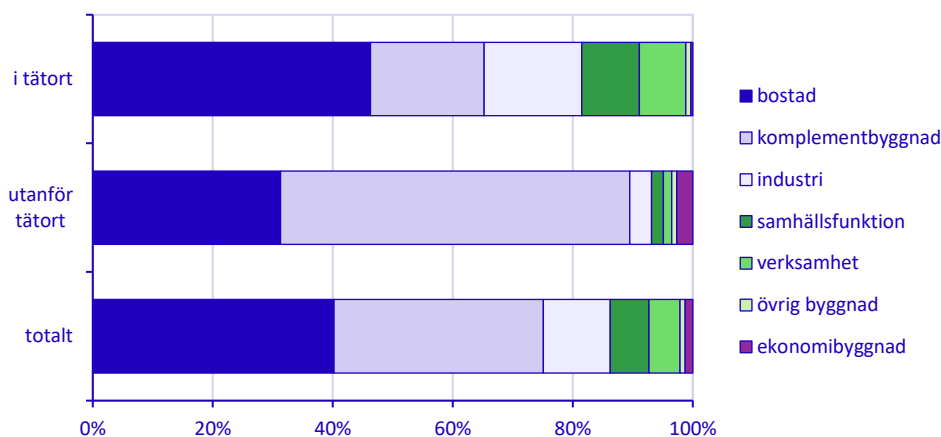
Övrig byggnad

Till exempel kolonistuga, vindskydd, kåta, torn av varaktig konstruktion.

De två vanligaste byggnadstyperna i tätorter, beräknat utifrån antal byggnader, är komplementbyggnader och bostäder. Tillsammans utgör de 93 procent av alla byggnader i tätorter. Den markyta som byggnadstyperna upptar utgör dock inte en lika stor andel. I tätorter upptar bostäder 46 procent av byggnadernas sammanlagda markyta. Därefter följer komplementbyggnader med 19 procent, industrier med 16 procent och samhällsfunktioner med 10 procent.

Utanför tätorter upptar komplementbyggnader störst yta, med 58 procent. Därefter följer bostäder med 31 procent. Övriga byggnadstyper upptar tillsammans 11 procent av byggnadernas sammanlagda markyta utanför tätorter.

Diagram 19. Markyta per byggnadstyp i och utanför tätorter. Andel i procent, 2020-12-31

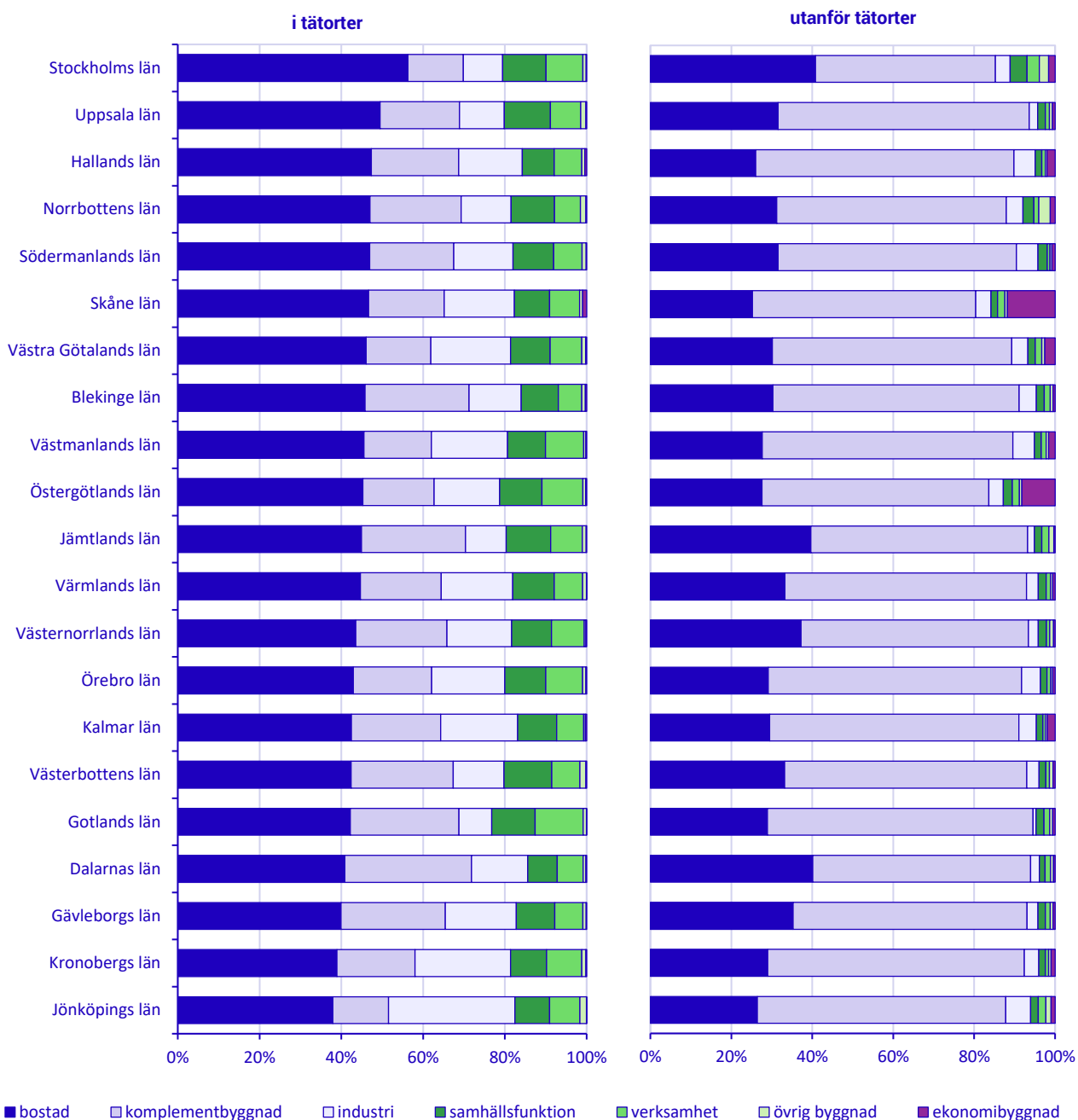
Källa: SCB

I samtliga län utgör bostäder den största delen av byggnadernas markyta i tätorter. I Stockholms län utgör bostäderna mer än hälften av bebyggelsens markyta. Lägst andel markyta för bostäder har Jönköpings län, med 38 procent. Där finns i stället den största andelen industribebyggelse. Västerbottens län har störst andel markyta för byggnader med samhällsfunktion. Skåne län har den största ytan och andelen ekonomibygnader. Det är mark med byggnader som till övervägande del är till för jordbruk, skogsbruk eller jämförbar verksamhet. Andelen mark med ekonomibygnader i Skåne län utgör dock endast 1 procent av byggnadernas totala markyta i tätorter.

Utanför tätorter dominerar markytan för komplementbyggnader i samtliga län. Störst andel yta för komplementbyggnader utanför tätorter har Gotlands län, med 66 procent. Stockholms län har fortfarande den största andelen bostäder. Där upptar bostäder 41

procent av byggnadernas totala markyta. Det följs av Dalarna och Jämtlands län, där 40 procent av byggnadernas markyta utgörs av bostäder. Andelen yta med ekonomibyggnader ökar markant utanför tätorter. Fortfarande har Skåne län den största andelen. Men utanför tätorter ökar den till 12 procent av byggnadernas totala markyta i länet. Därefter följer Östergötlands län med 8 procent.

Diagram 20 och 21. Markyta per byggnadstyp i och utanför tätorter. Per län. Andel i procent, 2020-12-31

Källa: SCB

Småhus friliggande

Småhus med en bostad som inte är sammanbyggd med ett annat småhus.

Småhus kedjehus

Två eller flera enbostadshus, sammanbyggda via garage, förråd eller liknande. Varje bostad finns på en egen fastighet. Även parhus klassificeras som kedjehus.

Småhus radhus

Minst tre småhus som ligger i en rad. Bostadsdelar är direkt sammanbyggda med varandra och varje bostad finns på egen fastighet.

Småhus med flera lägenheter

Småhus med flera bostäder på samma fastighet, till exempel tvåbostadshus alternativt hyres- eller bostadsrättsradhus om minst tre bostäder på samma fastighet.

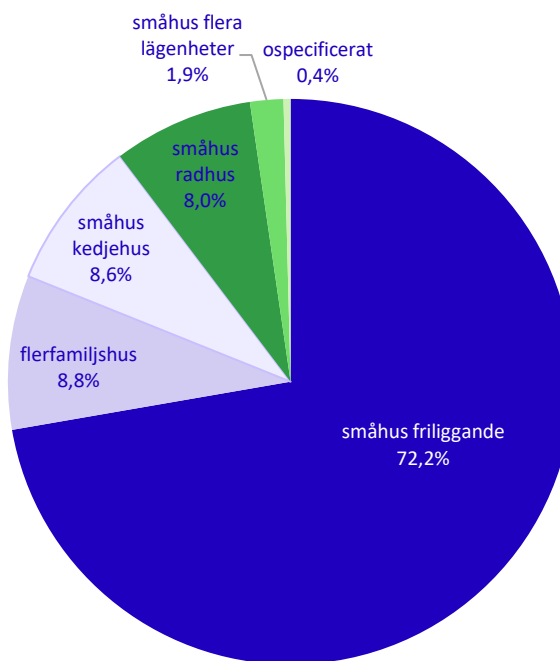
Flerfamiljshus/flerbostadshus

Byggnad som är inrättad med minst tre bostäder. Kan innehålla kontor, butik, hotell, restaurang och liknande. Minst 50 procent ska utgöras av bostad.

Bostäder i tätorter

Den vanligaste bostadstypen i tätorter är friliggande småhus. De utgör 72 procent av det totala antalet bostäder i tätorter. Andra typer av småhus, som radhus, kedjehus och småhus med flera lägenheter, utgör tillsammans nästan 19 procent av bostadshusen. Flerfamiljshusen står för knappt 9 procent av det totala antalet bostäder i tätort.

Diagram 22. Bostadsbyggnader i tätorter, efter antal per typ av bostad. Andel i procent, 2020-12-31

Källa: SCB

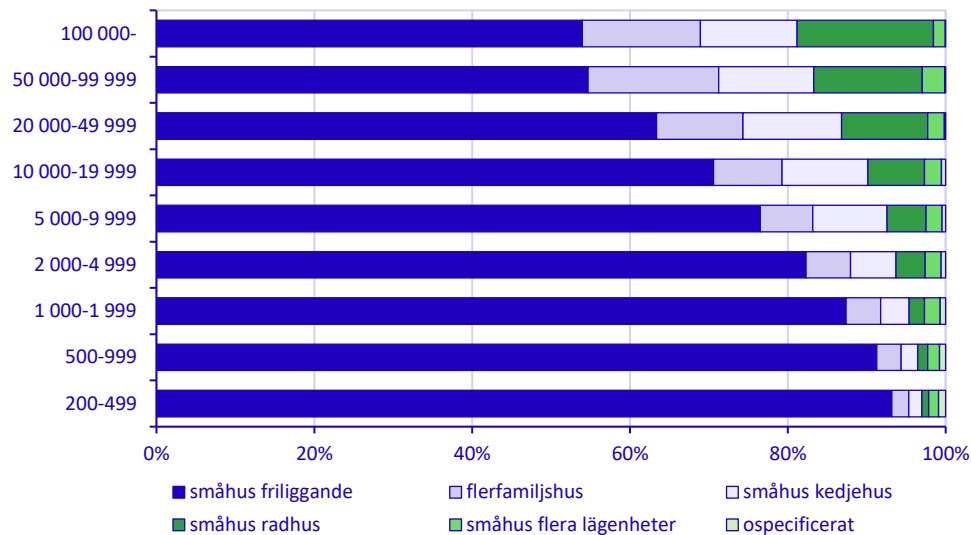
Andelen friliggande småhus har ett tydligt samband med tätortens invånarantal. I tätorter med färre än 500 invånare utgör de friliggande småhusen i genomsnitt 93 procent av alla bostadsbyggnader. Den andelen minskar i takt med att tätortens storlek ökar. I tätorter med fler än 100 000 invånare är 54 procent av alla bostadsbyggnader friliggande småhus.

Övriga typer av småhus, som radhus och kedjehus, är vanligare i större tätorter. I de största tätorterna, med fler än 100 000 invånare, utgör de 31 procent av alla bostadsbyggnader. I de minsta tätorterna, med färre än 500 invånare, utgör de 4 procent av alla bostadsbyggnader.

Andelen flerfamiljshus är som störst i tätorter med en befolkning på 50 000 till 100 000 invånare. Där utgör de 17 procent av alla bostadsbyggnader. I tätorter med fler än 100 000 invånare är 15 procent av bostadshusen flerfamiljshus.

Diagram 23. Bostadsbyggnader i tätort, efter antal per typ av bostad och storleksklass för tätort. Andel i procent, 2020-12-31

Storleksklass efter antal invånare

Källa: SCB

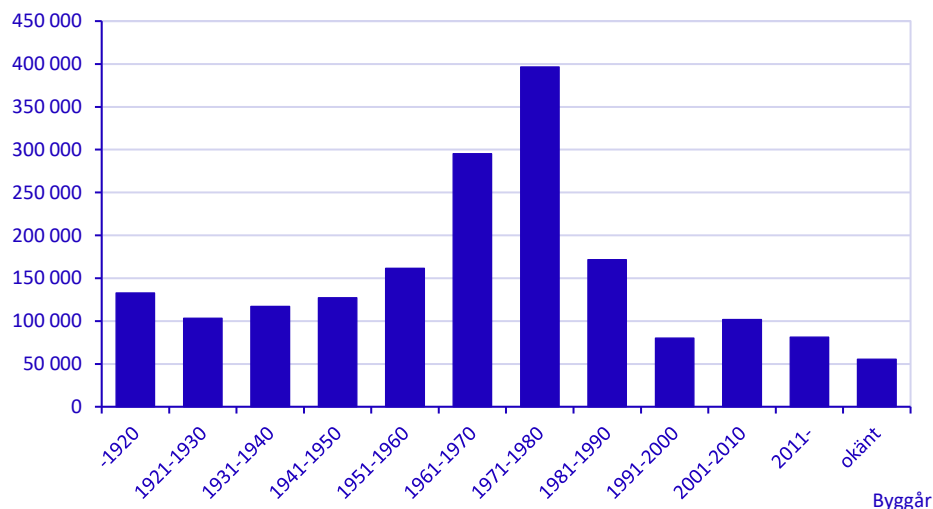
Bostadsbebyggelsens ålder

Av det totala antalet bostadsbyggnader i tätorter är 38 procent uppförda under perioden 1961 till 1980. Den höga andelen förklaras av det så kallade miljonprogrammet, då ett stort antal bostäder byggdes i Sverige. Bakgrunden var ett riksdagsbeslut 1965, med målet att på kort tid bygga en miljon nya bostäder för att lösa den akuta bostadsbristen.

Bostäder uppförda sedan 2011 utgör nästan 5 procent av det totala antalet bostadsbyggnader i tätort.

Diagram 24. Antal bostadsbyggnader i tätort efter byggår, 2020-12-31

Antal byggnader

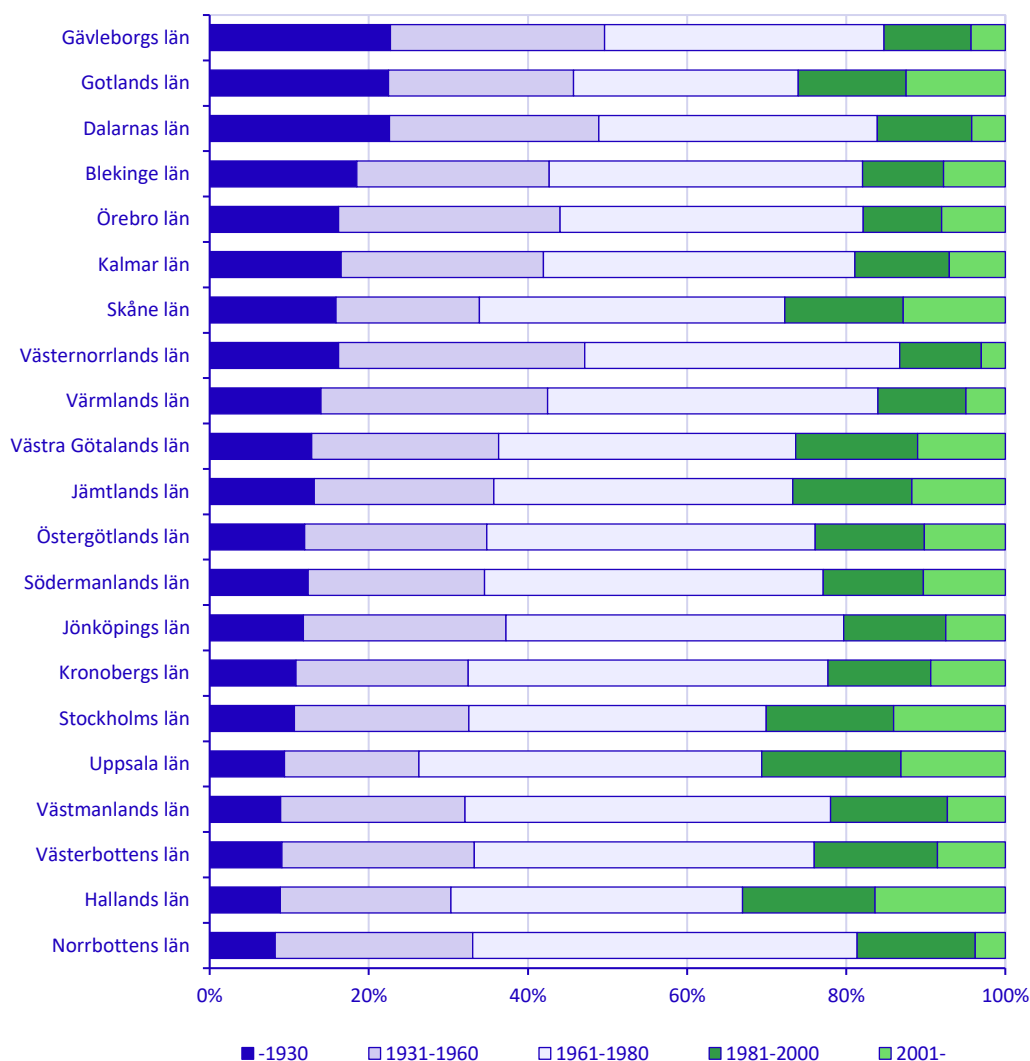
Källa: SCB

De län som har störst andel äldre bostadsbyggnader är Gävleborg, Gotland och Dalarna. Där är mer än 20 procent av tätorternas bostadshus uppförda 1930 eller tidigare. Även om bostäder uppförda under perioden 1961 till 1980 dominerar även i dessa tre län, är andelen lägre jämfört med övriga län i Sverige.

Den största andelen byggnader uppförda under de decennier då miljonprogrammet styrde bostadsbyggandet, finns i Norrbottens län. Där är 46 procent av alla bostadsbyggnader i tätort uppförda under perioden 1961 till 1980. Den lägsta andelen för samma tidsperiod har Gotlands län, med 27 procent.

Störst andel nya bostäder har Hallands län. Där är 16 procent av alla bostadsbyggnader uppförda 2001 eller senare. Den lägsta andelen nya byggnader har Västerbottens län. Där är 3 procent av samtliga bostadsbyggnader uppförda under de senaste 20 åren.

Diagram 25. Bostadsbyggnader i tätort efter byggår, andel i procent per län, 2020-12-31

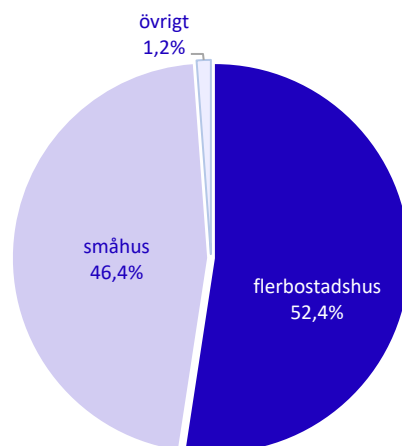

Källa: SCB

Befolkning i tätorter, efter typ av bostad

Drygt 52 procent av befolkningen i tätorter är bosatta i flerbostadshus. Mer än 46 procent bor i småhus och 1 procent i andra typer av boenden.

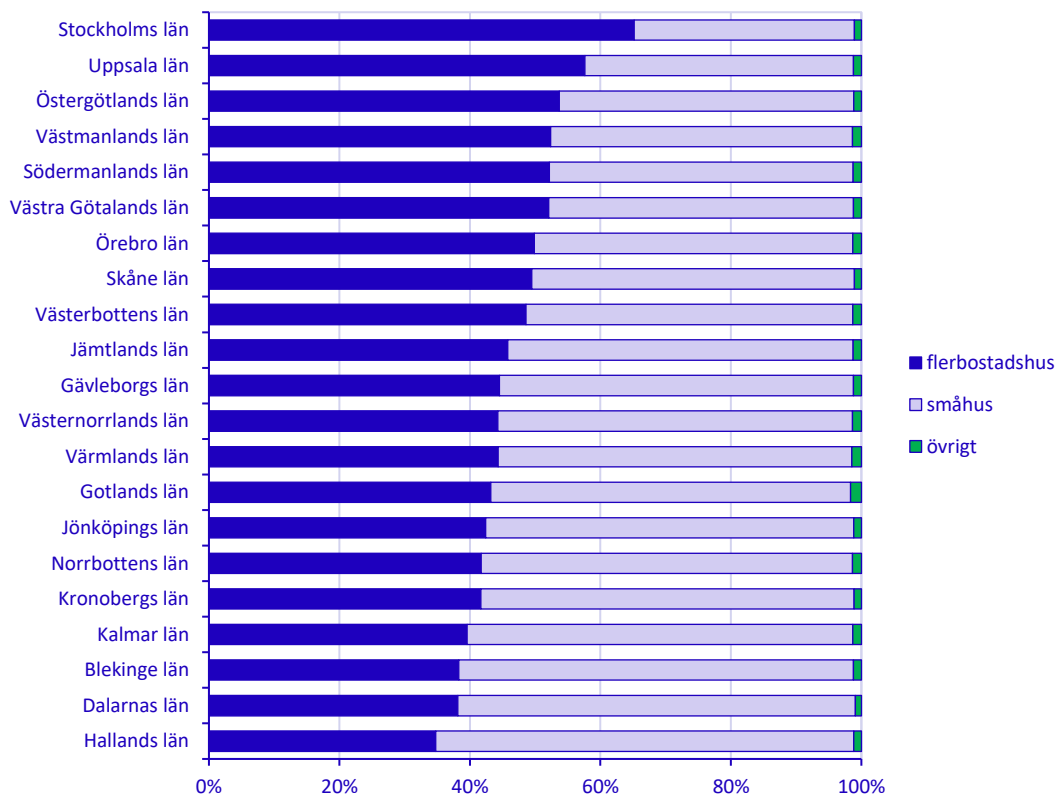
Diagram 26. Befolkning i tätort efter typ av bostad. Andel i procent, 2020-12-31

Källa: SCB

Stockholms län har den största andelen tätortsbefolkning som bor i flerbostadshus. Där är 65 procent av tätortsbefolkningen bosatt i flerbostadshus. Den lägsta andelen boende i flerbostadshus har Hallands län, med 35 procent. Det följs av Dalarna och Blekinge, som båda har en andel på 38 procent boende i flerbostadshus i tätorter.

Diagram 27. Befolkning i tätort efter typ av bostad, per län. Andel i procent, 2020-12-31

Källa: SCB

Förvärvsarbetande

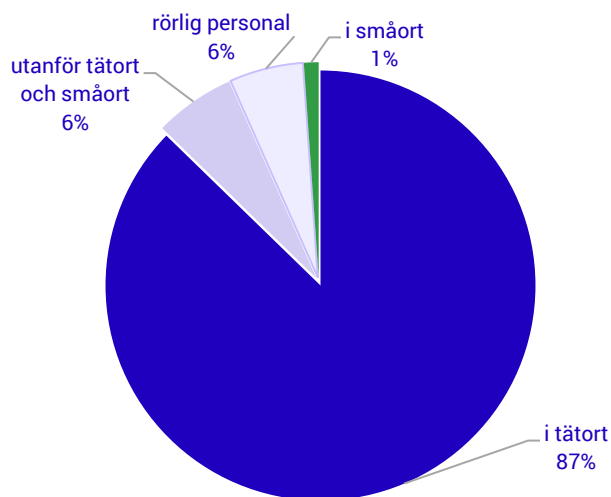
Förvärvsarbetande är personer med arbetsplats i Sverige, förutsatt att de var folkbokförda i Sverige vid årets slut. Alla personer som bedöms ha utfört i genomsnitt minst en timmes arbete per vecka under november månad ingår i statistiken. Även de som har varit tillfälligt frånvarande under mätperioden, till exempel på grund av sjukdom, ingår i bedömningen.

Rörlig personal är förvärvsarbetande med rörlig arbetsplats. De finns till exempel inom hemtjänst, personaluthyrning och vissa byggarbeten.

Registerbaserad arbetsmarknadsstatistik (RAMS) beskriver sysselsättning i form av förvärvsarbete för befolkningen i åldern 16 till 74 år. Statistiken omfattar både anställda och egna företagare. Mer information om RAMS finns på www.scb.se/am0207.

Vid slutet av 2020 hade Sverige nästan 5 miljoner förvärvsarbetande i åldern 16 till 74 år. Av dessa hade fler än 4,3 miljoner sitt arbetsställe i en tätort. Det motsvarar 87 procent av det totala antalet förvärvsarbetande. Nästan 55 000 personer, eller 1 procent av samtliga förvärvsarbetande, hade sin arbetsplats i en småort. Drygt 300 000 personer arbetade utanför tätorter och småorter. Det motsvarar 6 procent av totalen.

Diagram 28. Andel förvärvsarbetande per typ av område, 2020-12-31

Källa: SCB

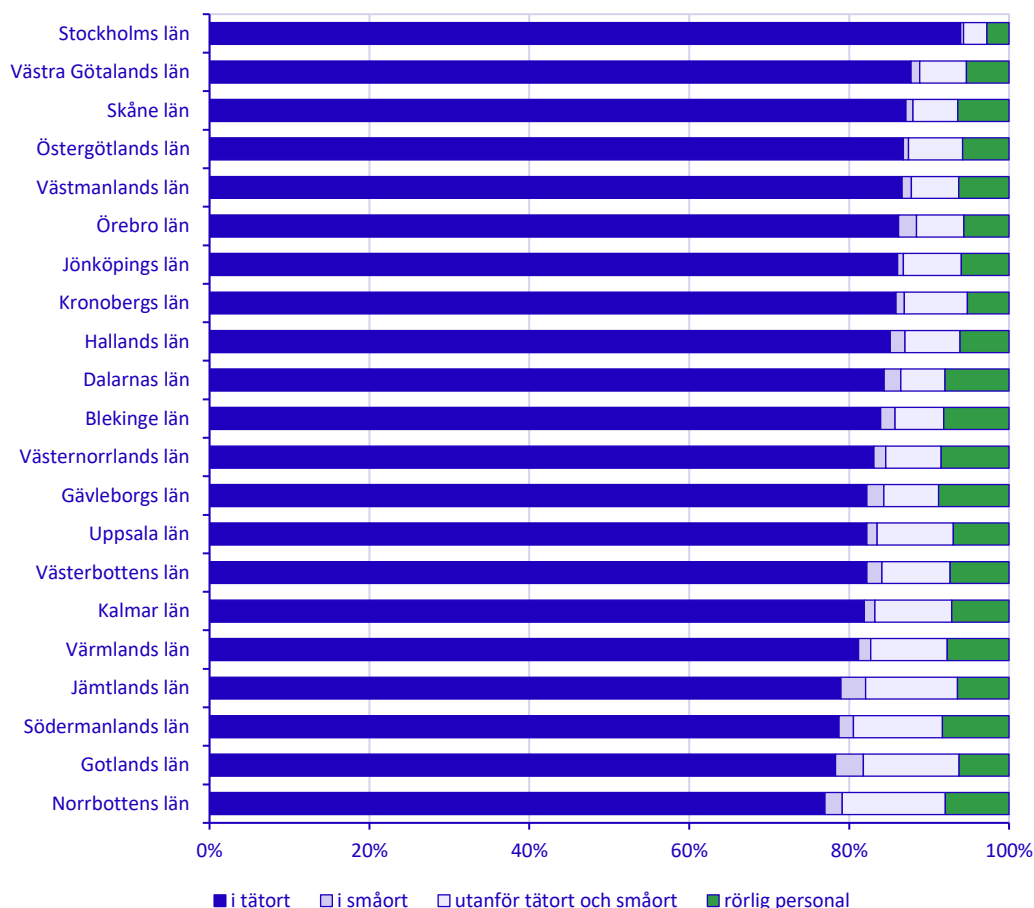
Stockholms län hade den största andelen förvärvsarbetande i tätort, med 94 procent och samtidigt den lägsta andelen utanför tätorter och småorter, med 3 procent. Den lägsta andelen förvärvsarbetande i tätort hade Norrbottens län, med 77 procent. Samtidigt hade Norrbotten den högsta andelen förvärvsarbetande utanför tätorter och småorter, med 13 procent.

Andelen förvärvsarbetande i tätorter har ett samband med hur stor del av länens arealer som består av tätorter. Stockholms län utgörs av en stor del tätortsyta, jämfört med övriga län i Sverige. Norrbotten har den lägsta andelen tätortsyta. Andelen förvärvsarbetande har också ett samband med andelen boende. Statistiken visar att län som har en hög andel boende i tätorter också har en hög andel förvärvsarbetande där. Stockholms län är det tydligaste exemplet på det.

Samtidigt har län med låga andelar boende i tätorter låga andelar förvärvsarbetande i tätorter. Gotlands och Jämtlands län har de lägsta andelarna boende i tätorter, med 64 och 72 procent, och även låga andelarna förvärvsarbetande i tätorter, med 78 och 79 procent. Gotland

och Jämtland har även de högsta andelarna boende i småorter, med 9 och 7 procent, samtidigt som de har de högsta andelarna förvärvsarbetande i småort, med 3 procent vardera.

Diagram 29. Andel förvärvsarbetande per typ av område och län, 2020-12-31

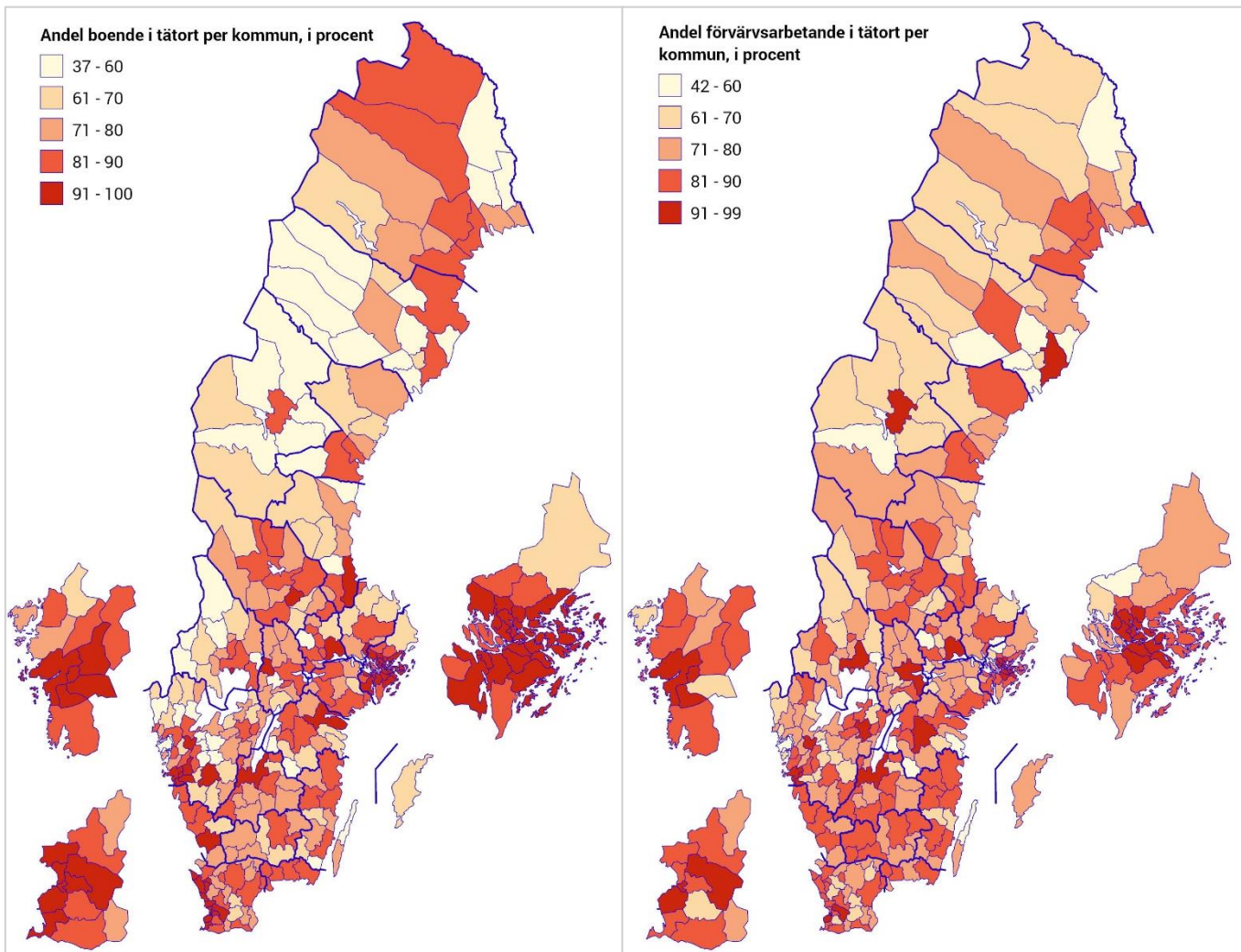

Källa: SCB

När statistiken redovisas på kommunnivå framträder lokala mönster. Sveriges mer tätbefolkade delar har en högre andel boende och förvärvsarbetande i tätorter. Solna, i Stockholms län, är den kommun med högst andel förvärvsarbetande i tätort. Solna kommuns yta består nästan enbart av tätort. Sigtuna är den kommun som har lägst andel förvärvsarbetande i tätort, med 42 procent. Den huvudsakliga anledningen till det är att kommunens största arbetsställe, Arlanda flygplats, är beläget utanför tätort.

I norra Sveriges inland är det en lägre andel som bor och arbetar i tätorter, med undantag för kommuner med storskalig industri eller större tätorter. Umeå, Sundsvall och Luleå är exempel på kustnära kommuner med större tätorter, som både har en hög andel boende och förvärvsarbetande i tätorter. Inåt landet har kommunerna Östersund, Boden och Lycksele en högre andel boende och förvärvsarbetande i tätort.

Karta 9 och 10. Andel boende och förvärvsarbetande i tätort per kommun 2020-12-31

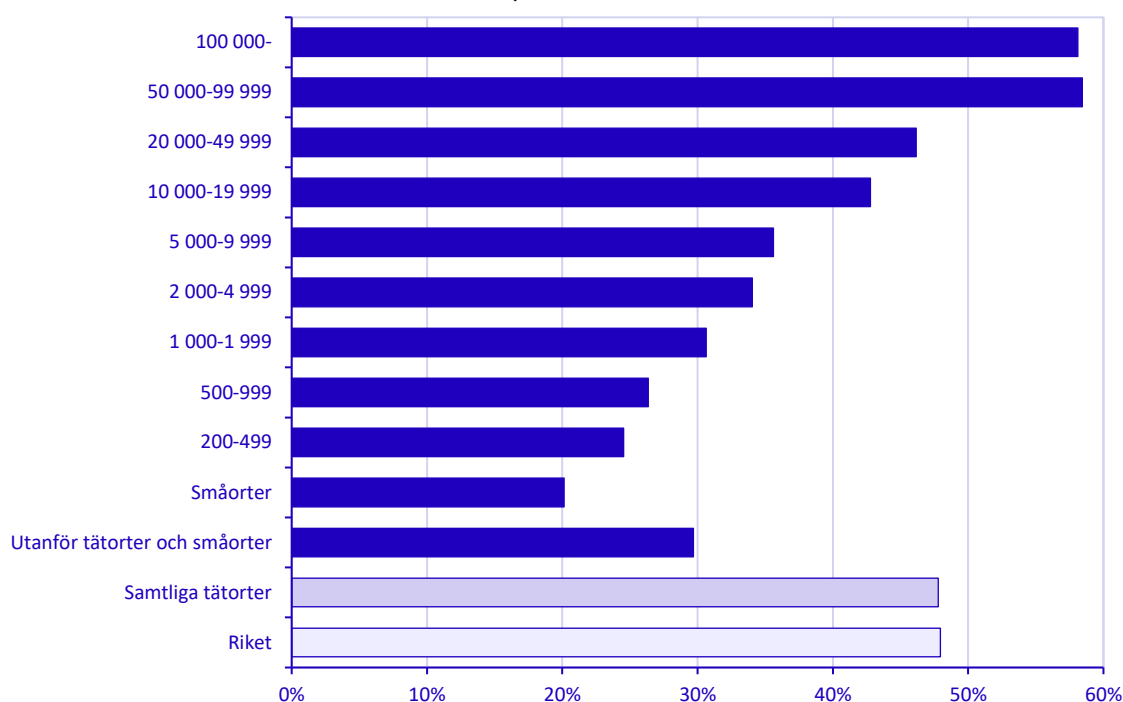
Källa: SCB

Antal förvärvsarbetande i förhållande till antal boende

Sverige har ungefär hälften så många förvärvsarbetande som folkbokförda personer. Förhållandet mellan antalet boende och antalet förvärvsarbetande varierar mellan olika tätorter. När tätorterna grupperas efter befolkningens storlek, visar statistiken att större tätorter har en högre andel förvärvsarbetande i förhållande till antalet boende. Det kan förklaras av inpendling från omgivande områden. Tätorter med fler än 50 000 invånare har i genomsnitt 58 procent förvärvsarbetande i förhållande till antalet boende.

Mindre tätorter har en lägre andel förvärvsarbetande i förhållande till antalet boende. Tätorter med färre än 1 000 invånare och småorter har i genomsnitt mellan 26 och 20 procent förvärvsarbetande i förhållande till antalet boende. Tätorter med få förvärvsarbetande i förhållande till antal boende är vanligtvis områden som primärt används för boende. De kallas ibland för 'sovstäder'.

Diagram 30. Antal förvärsarbetande i förhållande till antal folkbokförda, andel per storleksklass för tätort, 2020-12-31

Källa: SCB

Av Sveriges drygt 2 000 statistiska tätorter, har 28 områden fler förvärsarbetande än boende. De är alla mindre tätorter, med upp till 4 000 folkbokförda invånare. De tio tätorter som hade den högsta andelen förvärsarbetande i förhållande till antalet invånare, innehåller ofta större områden för handel, industri och tillverkning eller vård och omsorg.

Tabell 12. Tio-i-topp, tätorter med högst antal förvärsarbetande i förhållande till antal folkbokförda, 2020-12-31

Tätortskod	Tätortsbenämning	Län	Antal förvärsarbetande	Antal invånare
1383TB155	Ringhals, Skällåkra och Lingome	Hallands län	1 980	252
0680TB158	Hulukvarn, Ulvstorp, Västersjön och Hedenstorp	Jönköpings län	2 040	354
1382TB115	Ullared	Hallands län	1 918	748
0586TB107	Väderstad	Östergötlands län	1 247	569
1272TB104	Nymölla	Skåne län	593	273
0643TB102	Fagerhult	Jönköpings län	647	322
0160TB101	Arninge	Stockholms län	3 718	1 978
0114TB103	Löwenströmska lasarettet	Stockholms län	1 078	581
0191TB103	Rosersberg	Stockholms län	3 142	1 829
1384TB107	Fjärås station	Hallands län	362	214

Källa: SCB

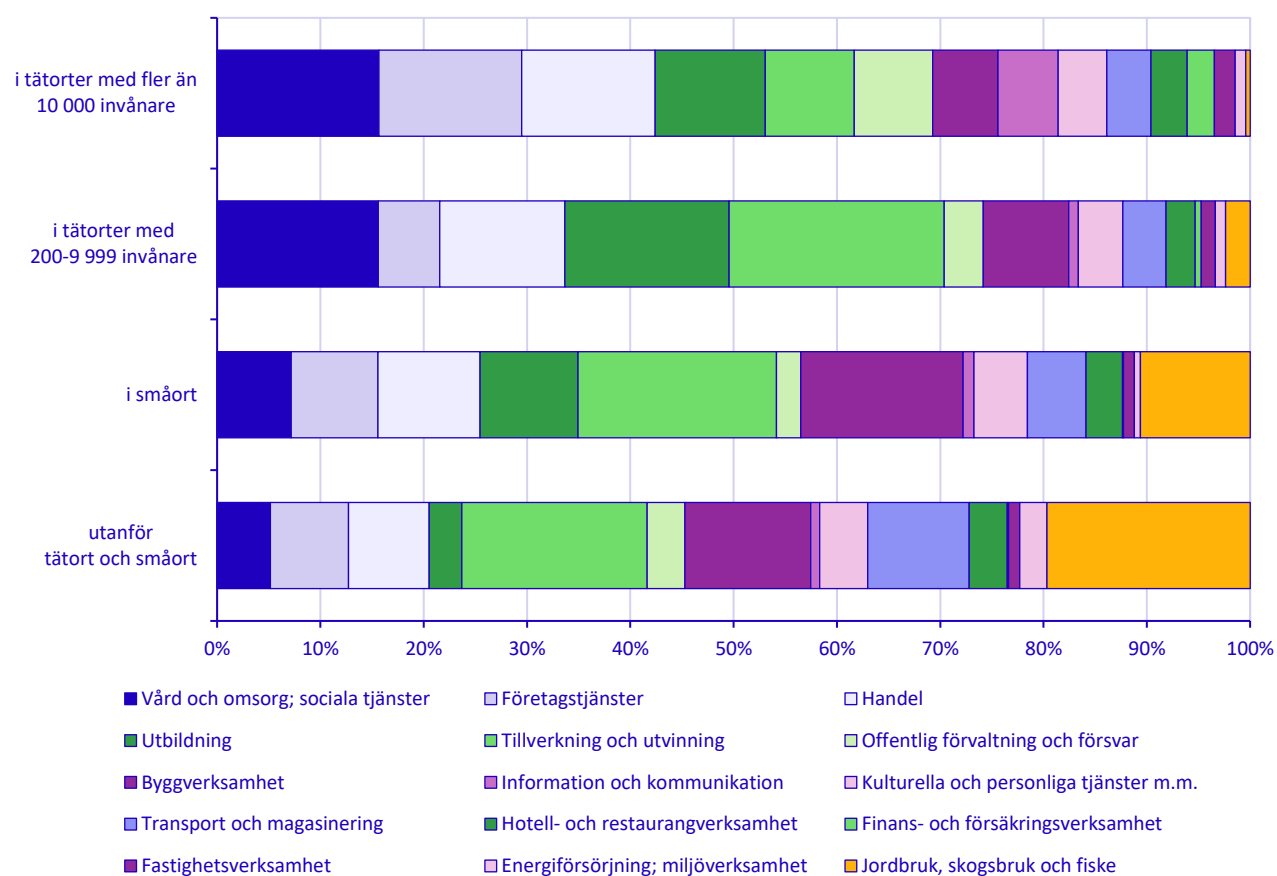
Branschfördelning

I tätorter med minst 10 000 invånare finns flest förvärvsarbetande inom branschen *Vård och omsorg, sociala tjänster*. Nästan 16 procent av dessa orters förvärvsarbetande finns inom den branschen. Därefter följer branscherna *Företagstjänster* och *Handel*, med 14 respektive 13 procent av de förvärvsarbetande.

I tätorter med färre än 10 000 invånare har nästan 21 procent av de förvärvsarbetande arbete inom *Tillverkning och utvinning*. Därefter är arbete inom *Utbildning* vanligast, följt av *Vård och omsorg, sociala tjänster*. I småorter samt utanför tätorter och småorter är de vanligaste branscherna *Tillverkning och utvinning*, *Byggverksamhet*, samt *Jordbruk, skogsbruk och fiske*.

I enskilda tätorter kan det vara andra branscher som dominerar. Stockholm, Göteborg och Malmö och flera andra av Sveriges största tätorter, har flest förvärvsarbetande inom *Företagstjänster*. I Uppsala är den största branschen *Vård och omsorg; sociala tjänster*. Boden, Härnösand och Kumla har flest arbeten inom *Offentlig förvaltning och försvar*, medan Finspång, Oxelösund och Fagersta är exempel på tätorter där branschen *Tillverkning och utvinning* dominerar.

Diagram 31. Andel förvärvsarbetande efter bransch (SNI 2007) och typ av område, 2020-12-31

Källa: SCB

Branschspridning

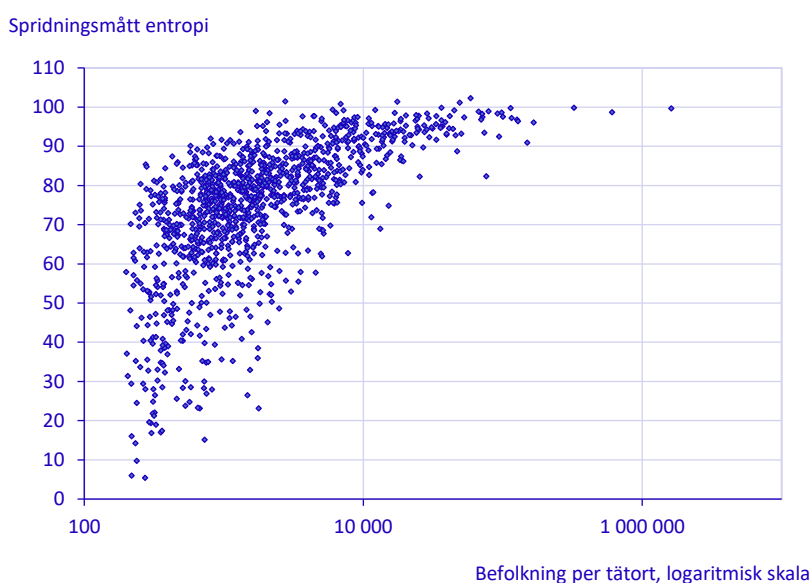
Som ett mått på branschspridning beräknas spridningsmättet **entropi** på fördelningen av andel förvärvsarbetande per bransch. Värdet för varje tätort ställs mot det genomsnittliga värdet för hela Sverige.

Låga värden innebär att tätortens förvärvsarbetande är koncentrerade till få branscher. Höga värden innebär att tätorten har en hög branschspridning, att de förvärvsarbetande är spridda över många olika branscher. Värdet 100 betyder att tätorten har en lika stor spridning som genomsnittet för hela Sverige.

Branschspridning i tätorter

Det finns ett tydligt samband mellan en tätorts folkmängd och dess branschspridning. En större befolkning innebär oftast en stor spridning av branscher. De flesta av Sveriges större tätorter har en stor branschspridning, med värden nära genomsnittet för hela riket. Genomsnittet för alla tätorter, oavsett storlek, är cirka 70. Det ska jämföras med genomsnittet för hela riket, som är 100.

Diagram 32. Branschspridning och befolkning i tätorter, 2020-12-31
Tätorter med minst 100 förvärvsarbetande

Källa: SCB

I tätorter med minst 100 förvärvsarbetande har 5 orter en högre branschspridning än riket. Det är Sundsvall, Jokkmokk, Kiruna, Luleå och Kramfors. De är alla belägna i den norra delen av landet. Befolkningsmässigt varierar de stort, från Sundsvalls nästan 60 000 invånare, till Jokkmokks knappt 3 000 invånare. En gemensam faktor för dem är att de alla fungerar som centralorter för sina kommuner. Det ger arbetstillfällen inom offentlig förvaltning, men kan även dra till sig en bredd av andra branscher. Långa avstånd till andra större tätorter kan ge ett bättre underlag för en variation av arbetsplatser, eftersom tätorten då kan fungera som centrum för ett stort omland.

Tätorter med fler än 10 000 invånare har ofta en hög branschspridning. De större orter som har lägst branschspridning är av typen industriorter, med många förvärvsarbetande inom *Tillverkning och utvinning*. Exempel på sådana orter är Finspång, Oxelösund, Sandviken och Södertälje. En annan typ av tätort med låg branschspridning är orter som Bunkeflostrand, Oxie och Onsala. De är belägna nära större tätorter och har en låg andel förvärvsarbetande i förhållande till antalet boende. Där pendlar en stor del av de boende till arbetsplatser i närliggande tätorter.

Kort om statistiken

Här följer en beskrivning av hur SCB har tagit fram statistiken, både i ett historiskt perspektiv och vid den senaste undersökningen. Statistiken påverkas av SCB:s definition av statistiska tätorter. Därför görs här en grundlig genomgång av den, med jämförelser över tid och hur liknande arbete bedrivs i andra länder.

Mer information om statistikens framställning och kvalitet finns på SCB:s webbplats, under rubriken *Tätorter*: www.scb.se/MI0810.

Statistikens ändamål och innehåll

De statistiska tätorterna är en del av SCB:s statistik om markanvändning, där SCB bland annat definierar och geografiskt ringar in flera typer av tät bebyggelse, även kallade *bebyggelseområden*. Förutom statistiska tätorter, görs även statistik över statistiska småorter, fritidshusområden, verksamhetsområden och handelsområden.

Arbetet med de statistiska tätorterna och småorterna inleds med att områdenas gränser ritas ut på en digital karta, med hjälp av information om byggnader, fastighetsgränser, befolkning, arbetsställen, infrastruktur med mera. Gränserna på kartan gör det möjligt att producera statistik för tätorter, småorter och mark utanför dem. Som officiell statistik publicerar SCB uppgifter om antal tätorter, befolkning, arealer, bebyggelse och förvärvsarbete.

Ursprungligen var tätortsstatistiken en del av SCB:s folkräkning. Syftet med statistiken är fortfarande att beskriva befolkningens utbredning mellan tät- och glesbebyggda områden i Sverige, eftersom det ger en mer precis beskrivning av var befolkningen bor och arbetar, jämfört med statistik på kommunnivå. Idag är statistiken en del av SCB:s statistik om markanvändning och används även för att klassificera markens funktion och användning i Sverige. I det sammanhanget utgör tätortskartan underlag för statistik om bland annat grönområden, detaljhandel, strandnära bebyggelse och skyddad natur, till exempel för redovisning av ytor inom och utanför tätort.

Utanför SCB används statistiken och de digitala gränserna på flera nivåer i samhället, där det finns efterfrågan på underlag som på ett enhetligt sätt redovisar statistik, geodata och kartor över tätbebyggda områden i Sverige. Användarna finns både på en övergripande nationell nivå och på en lokal nivå. De utgörs bland annat av personer och organisationer som på olika sätt arbetar med planering och analys av samhället och den fysiska miljön. Det kan vara myndigheter på olika regional nivå, forskare och intresseorganisationer. Exempel på användningsområden är som underlag vid planering på regional och

Bebyggelseområde

Ett begrepp som används inom SCB:s statistik för att beskriva geografiska område som i normalfallet utgörs av sammanhängande bebyggelse.

Statistik över bebyggelseområden omfattar bland annat statistiska tätorter, och småorter.

lokal nivå, samt som underlag till vissa av Lantmäteriets kartor. Under senare år har geodata med tätortsgränser använts som underlag vid utbyggnad av bredband, vid reglering av eltaxa och i utredning av bullerstörningar.

Statistisk tätort

Ett område med minst 200 folkbokförda invånare och tät bebyggelse.

Statistisk småort

Ett område med 50 till 199 folkbokförda invånare och tät bebyggelse.

Definitioner och förklaringar

Kortfattat är en *statistisk tätort* ett område med sammanhängande bebyggelse och minst 200 folkbokförda invånare. En längre version av definitionen utgörs av flera nivåer och avvägningar för hur den koncentrerade bebyggelsen ska avgränsas och hur befolkningen ska beräknas. SCB:s officiella statistik använder vanligtvis inte begreppen stad, glesbygd eller landsbygd när nutida statistik redovisas. Då redovisas endast förhållanden i tätort respektive utanför tätort.

En *statistisk småort* är ett område med sammanhängande bebyggelse och 50 till 199 folkbokförda invånare.

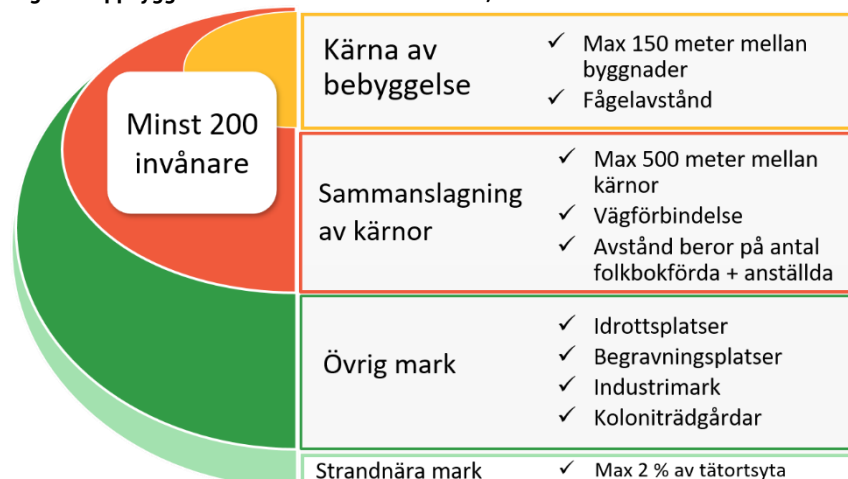
Modellantagande som definition av statistiska tätorter

SCB:s statistiska tätorter byggs upp utifrån en komplex modell, där flera kriterier samverkar för att koppla samman registerdata till geografiska enheter. Modellen innehåller flera nivåer, som översiktligt kan beskrivas i följande steg:

1. En kärna skapas, där max 150 meter mellan byggnader tillåts. Avståndet avser fågelvägen, det vill säga kortast möjliga avstånd (se figur 3).
2. Kärnor skapade i steg 1 kopplas ihop till sammanhängande områden via vägnätet. Det maximala avståndet mellan kärnorna ökar stegvis beroende på antalet folkbokförda och anställda i varje kärna. Följande avstånd har använts för 2020 års tätorter:
 - a. Max 200 meter: Färre än 200 personer i del A och färre än 50 personer i del B.
 - b. Max 390 meter: 200 till 10 000 personer i del A och 50 till 10 000 personer i del B.
 - c. Max 500 meter: Fler än 10 000 personer i del A och fler än 10 000 personer i del B (se figur 4).
3. Företeelser som är tydligt utmärkta i register och som är belägna i direkt anslutning till tätortens övriga bebyggelse kan knyta ihop kärnor eller ingå i tätortens ytterkanter. Det gäller bland annat idrottsplatser, begravningsplatser, industrimark och koloniträdgårdar med byggnader.
4. Vatten utan broförbindelse utgör barriärer och delar tätorter. Men delar kan knytas ihop via broar som är max 200 meter långa.
5. Landområden som helt omringas av bebyggelse och vatten, samt utgör max 2 procent av tätortens landyta, ingår i tätorten.
6. Minsta invånarantal i tätorten är 200 folkbokförda personer.

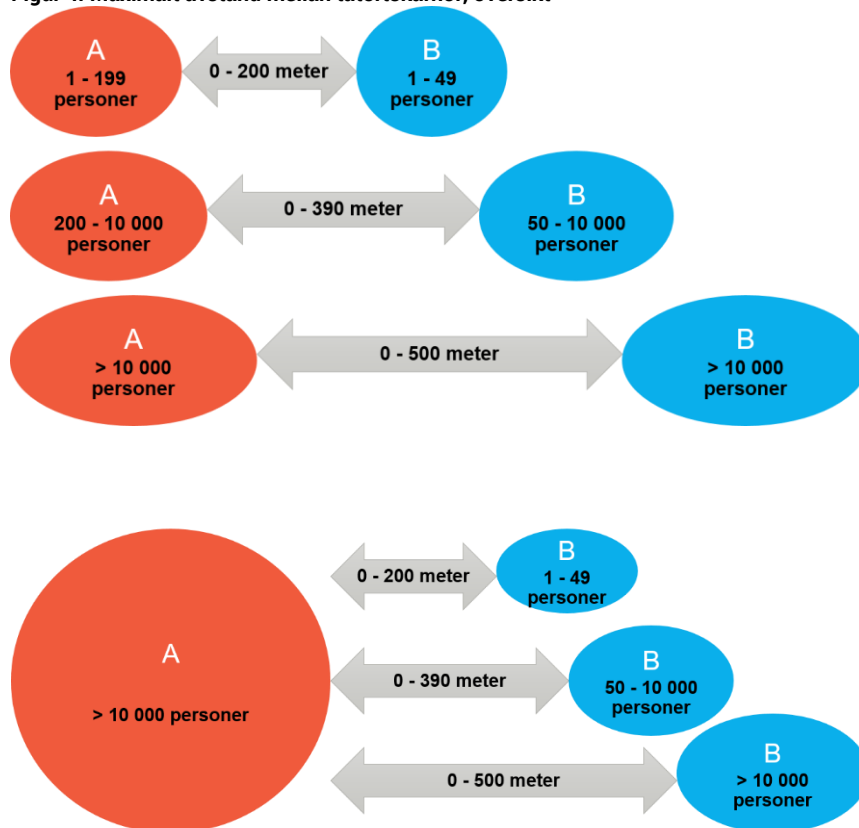
7. Ingen begränsning görs för andel fritidshus i tätorten. Tätorter tillåts även överlappa SCB:s områdesgränser för statistiska fritidshusområden.

Figur 3. Uppbyggnad av SCB:s statistiska tätorter, översikt

Källa: SCB

Figur 4. Maximalt avstånd mellan tätortskärnor, översikt

Källa: SCB. Om det är färre än 50 personer i A och/eller färre än 201 personer i B, måste avståndet via vägnätet vara kortare än 50 meter för att tätorterna ska knytas ihop.

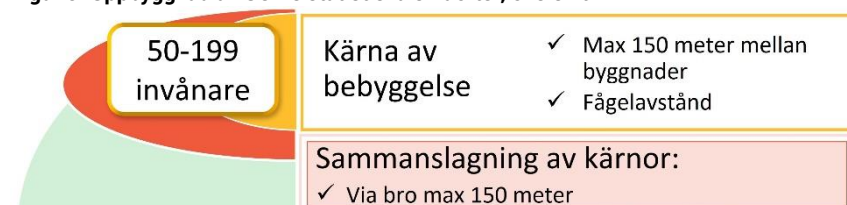
Modellantagande som definition av statistiska småorter

SCB:s statistiska småorter skapas utifrån det första steget i modellen för tätorter, plus en koppling via bro:

1. En kärna skapas, där max 150 meter mellan byggnader tillåts. Avståndet avser fågelvägen, det vill säga kortast möjliga avstånd.
2. Vatten utan broförbindelse utgör barriärer och delar småorter. Men delar kan knytas ihop via broar som är max 150 meter långa.

Därefter görs ingen sammankoppling av bebyggelsekärnor, eftersom ett bebyggelseområde med en mindre befolkning antas ha ett mindre influensområde.

Figur 5. Uppbyggnad av SCB:s statistiska småorter, översikt

Källa: SCB

Tätortsstatistik i andra länder

Tätorter i nordiska länder

År 1960 fattade de nordiska länderna ett beslut om en gemensam definition av tätorter. Den gick i korthet ut på att en tätort hade minst 200 invånare och som mest 200 meter mellan byggnaderna. Idag har både Sverige, Norge, Finland och Danmark kvar regeln att en tätort har minst 200 invånare. Avstånd mellan byggnader och andra kriterier i definitionerna varierar dock mellan de fyra länderna.

Danmarks tätorter består av områden med max 200 meter mellan husen. Där är det lantmäterimyndigheten som gör tätortsytor. Statistikmyndigheten (Danmark Statistik) lägger i efterhand på befolkningsdata på ytorna. De danska tätorterna kan delas rakt igenom tät bebyggelse, enligt specifika kriterier.

Statistikmyndigheten i Norge (SSB) tillämpar olika avstånd mellan olika typer av byggnader. Avståndet mellan bostäder är 50 meter, men mellan andra byggnader kan det vara 200 meter. Bebyggelsegrupper med upp till 400 meter till tätorten kan ingå enligt särskilda kriterier. När SCB år 2015 förändrade sin metod för tätortsavgränsning, hämtades inspiration från arbetet i Norge. Idag tillämpar även Sverige olika avstånd för olika bebyggelsegrupper.

Finlands miljöcentral (SYKE) gör tätorter med hjälp av 250-metersrutor, vilka levereras av Finlands statistikmyndighet. Rutorna innehåller

information om befolkning, byggnader, byggnaders användningsområde, byggnadsyta och angränsande rutor. Enligt specifika kriterier kombineras rutorna och bildar underlag till Finlands statistik om tätorter.

Tätorter enligt FN och EU

FN sammanställer statistik över tätorter och urbanisering genom att samla in data från nationella statistikmyndigheter. De tillämpar ingen gemensam internationell definition av tätorter, utan den insamlade statistiken följer ländernas egna definitioner.

FN har dock beskrivit begreppen *locality*, *urban* och *rural* i rekommendationer för befolkningsstatistik (census). Begreppet *locality* kan sägas motsvara den nordiska tätortsdefinitionen. Det definieras som ett befolkningskluster eller bebodd plats, med bostäder, platsnamn eller lokalt erkänd status. Ingen nedre gräns för områdets storlek anges, men i statistiken ska redovisning göras för vissa storleksgrupper, där en nedre gräns dras vid 200 invånare.

EU använder begreppet *locality* i instruktioner för census. Det beskrivs som ett befolkningskluster, där byggnader bildar ett sammanhållande tätbebyggt område med tydligt gatunät eller lokalt erkänt platsnamn. En *locality* kan också vara en grupp byggnader med ett minsta avstånd på 200 meter mellan husen. De kan knytas ihop med industriella och kommersiella byggnader och anläggningar, offentliga parker, lekplatser och trädgårdar, fotbollsplaner, sportanläggningar, överbryggade floder, järnvägslinjer, kanaler, parkeringsplatser, annan transportinfrastruktur, kyrkogårdar och begravningsplatser.

Tätortsstatistikens historia

Tätorter 1800 till 1960

Befolkningsutveckling i enskilda städer går att följa redan från år 1800. Fram till mitten av 1960-talet sammanföll städernas utbredning ofta med kommunernas gränser. Den urbana befolkningen utgjordes av personer som bodde i stadskommuner. Som städer räknades kommuner av typen *städer*, *köpingar* och *municipalsamhällen*. Det avgörande för definitionen av stad var egentligen inte befolkningsmängden utan rätten att bedriva handel.

Med järnvägsbyggandet, den friare näringslagstiftningen och industrialiseringen följde inte bara en kraftig tillväxt av de hittills små städerna, utan även tillkomsten av en stor mängd nya industriorter, järnvägssamhällen och förorter. En del av dessa utgjordes av kommuntyperna *köpingar* och *municipalsamhällen*. Andra saknade administrativ status. För att ge en mer fullständig bild av den svenska urbaniseringen blev det alltmer nödvändigt att komplettera statistiken över städer och landsbygd med uppgifter över alla de nya samhällen som hade tillkommit. Runt år 1900 gjordes därför en uppdelning på tätorter och glesbygd i statistiken, även om just dessa ord kom i bruk

något senare. År 1900 publicerades för första gången uppgifter för ”köpingsliknande samhällen”. År 1910 kallades dessa ”tättbebyggda samhällen på landsbygden”.

Från 1920 till 1945 definierades tätorter som de administrativa områdena städer, köpingar och municipalsamhällen. Som tätorter räknades även befolkningsagglomerationer med minst 200 invånare i landskommunerna. Om orterna hade mer än 40 procent jordbruksbefolkning räknades de inte som tätorter. Den regeln slopades från 1950 års folkräkning, då den endast kunde tillämpas på några byar i Dalarna och på Öland. 1930 användes för första gången ordet *tätort*.

De kommuner som klassades som städer och tätorter utvidgades alltmer med glesbebyggda områden av landsbygdskaraktär. Utvecklingen kulminerade med de stora kommunindelningsreformerna 1952 och 1962 till 1974. Det minskade kommunernas antal från 2 498 till 284. År 1971 upphörde det administrativa begreppet *stad* helt, för att ersättas av ett enhetligt kommunbegrepp.

Från 1950 års folkräkning, då många av de administrativa stadskommunerna hade inkorporerat vidsträckta landsbygdsområden, gjordes en uppdelning på tätort och glesbygd inom dessa. Genom att helt bortse från de administrativa gränserna i statistiken, kunde de största tätorterna omfatta flera kommuner av typen stad och köping. Samtidigt kunde en stadskommun i mer lantligt läge omfatta både glesbygd, huvudort och flera mindre tätorter. Detta mönster blev regel efter den andra stora kommunindelningsreformen, vilken byggde på centralortsteorin, med ett samspel mellan huvudort och omland.

Från tidigt 1900-tal till 1960-tal hade Sverige alltså en parallell befolkningsstatistik, där den ena delen byggde på en administrativ indelning av städer och landsbygdskommuner och den andra på en funktionell indelning av tätorter och glesbygd. Den senare blev successivt alltmer fullständig och noggrann, för att från 1965 helt ta över i statistiken.

Uppdelningen i tätort och glesbygd hade fram till 1950 års folkräkning utförts av pastorsämbetena, i form av förteckningar på fastigheter som skulle tillhöra tätorterna. Tolkningen av begreppet *tätort* kunde därför variera från trakt till trakt och det gick inte att exakt ange vilka markområden som ingick i tätorterna.

Tätorter 1960 till 2010

En gemensam nordisk tätortsdefinition fastställdes vid ett möte mellan de nordiska chefsstatistikerna år 1960. En tätort definierades som en bebyggelsekoncentration med minst 200 invånare och som mest 200

meter mellan byggnaderna¹. I Sverige gjordes även en begränsning för andelen fritidshus i tätorten, genom att en tätort fick bestå av maximalt 50 procent fritidshus. Den här definitionen motsvarade relativt väl den som hade använts vid folkräkningar från och med 1920.

I Sverige tillämpades 1960 års definition strikt till och med 2010 års version av tätorter. Den innehöll dock flera delar som lämnade utrymme för tolkningar, avseende avstånd mellan byggnader, byggnadstyper, med mera.

Metod 1960 till 1980

Vid 1960 års folkräkning infördes två metodmässiga nyheter som därefter blev bestående. Tätortsgränserna ritades ut på storskaliga kartor och avgränsningarna utfördes av geografisk expertis. Genom att en och samma person avgränsade samtliga tätorter fick man en garanti för att bedömningarna gjordes likartat över hela landet. Genom att tätortsområdena dokumenterades på kartor, gick det att mäta och publicera tätortsarealer. Den nya metoden innebar både en kvalitetsförbättring och att nya följdprodukter kunde utvecklas ur tätortskartorna.

1960 års avgränsningsteknik byggde främst på lantmäteriets ajourförda registerkartor, även kallad fastighetskartan. Den var ett deloriginal till den ekonomiska kartan i skala 1:10 000, där förändringar i fastighetsindelningen successivt registrerades. Med hjälp av flygbilder gick det att se om fastigheterna var bebyggda och om urban markanvändning ingick i tätortsområdet. För de större städerna har kommunalt framtagna kartor använts på motsvarande sätt.

Kartavgränsning av tätorter genomfördes under de följande folk- och bostadsräkningarna, till och med 1980. Det var överlantmätarmyndigheterna som på uppdragsbasis aktualiserade gränserna där ny bebyggelse hade tillkommit. Sedan kommunerna fått ta del av avgränsningarna fastställdes de vid särskilda läns sammanträden, med företrädare för länsmyndigheterna och SCB:s tätortsavgränsare. Därefter matchades tätortsfastigheterna med ett befolkningsregister, för redovisning av tätortsbefolkningen. Tätortsarealerna mättes med planimeter för arealredovisning. Från 1980 finns gränserna digitalt lagrade på SCB.

Metod 1990 till 2010

Vid 1990 framstod den gällande metoden som föråldrad och kostsam. Ett teknikbyte blev lösningen och låg rätt i tiden, genom den snabba utvecklingen inom datorkartografi och Geografiska Informationssystem

¹ SCB (1961). *Folkräkningen den 1 november 1960, II Folkmängd inom tätorter efter kön, ålder och civilstånd.*

(GIS). Det var tre nya faktorer som möjliggjorde en omläggning till datorbaserad tätortsavgränsning: Persondatorer med stor minneskapacitet, nya GIS-programvaror och tillgång till fastighetskoordinater.

Arbete som tidigare utförts vid 24 lantmäterikontor (ett i varje län) kunde nu utföras centralt på SCB. Tätortsavgränsningen, som tidigare hade organiserats i anslutning till folk- och bostadsräkningarna, utfördes separat i anslutning till SCB:s statistik om markanvändning.

Vid arbetet med 2010 års tätorter hade SCB, via myndighetsavtalet Geodatasamverkan, tillgång till en mängd nya geodata. Bland annat var det kartor i internetjänster, så kallad WMS, som innebar en betydligt bättre möjlighet att granska tätortsgränsernas kvalitet mot bakgrundskartor i form av flygbilder och topografiska kartor.

Tätorter från och med 2015

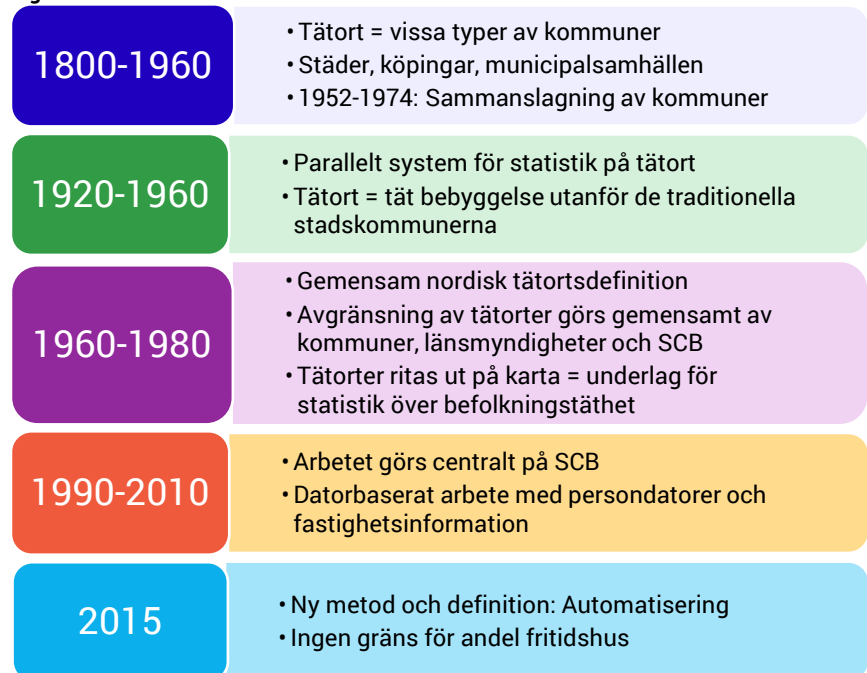
Till och med avgränsningen av 2010 års tätorter dominerade de manuella momenten i arbetet. Under 2011 fick SCB tillgång till en mängd nya geodata, som skulle kunna användas i en mer automatiserad metod för att skapa tätortsgränser. Inför arbetet med 2015 års gränser hade SCB därmed tillgång till data och även programvara som gjorde det möjligt att förändra och effektivisera metoderna på ett kvalitetssäkert sätt.

Det gjordes en översyn av den gällande tätortsdefinitionen, i syfte att göra den lättare att förstå och modernisera arbetet med den. I praktiken innebar det att SCB satte siffror på otydliga mått och pekade ut specifika källor för de företeelser som nämndes i 1960 års definition. Arbetet ledde fram till den nu gällande metoden, där SCB med hjälp av script kan avgränsa samtliga tätorter och småorter i Sverige samtidigt och tillämpa exakt samma avståndsberäkningar för dem alla. Se rapporten *Översyn av metod och definition för SCBs avgränsningar av koncentrerad bebyggelse*, som finns tillgänglig på www.scb.se/MI0810.

Den största förändringen i definitionen var att SCB:s tätorter nu tilläts innehålla en obegränsad andel fritidshus, samt att de kunde överlappa SCB:s gränser för fritidshusområden. De största metodmässiga förändringarna var att mätning av avstånd automatiserades, samt att Ortsgränserna skapades på nytt vid varje undersökningsomgång, i stället för att äldre gränser kontinuerligt byggdes ut med ny bebyggelse.

Vid arbetet med 2018 års tätorter gjordes några justeringar av metoden, främst avseende beräkningen av maxavstånd mellan bebyggelsegrupper. Ytterligare några justeringar gjordes vid arbetet med 2020 års tätorter och småorter. Då handlade det framför allt om att strukturera metoden i script och dokumentation för internt bruk. Se även avsnittet *Förändringar mellan 2018 och 2020*.

Figur 6. Tätortsstatistikens historia

Andra typer av bebyggelseområden

1990 skapade SCB en ny indelning för tät bebyggelse, kallad *småorter*. Det var sammanhängande bebyggelse med 50 till 199 invånare. Småorterna utgjorde komplement till tätorterna, genom att fånga mindre grupper av bebyggelse, i form av byar, mindre samhällen eller helt nybyggda bostadsområden som hade skapats utanför tätorter.

År 2000 kompletterades SCB:s statistik över bebyggelseområden ytterligare, genom områdestyperna *fritidshusområden* och *arbetsplatsområden utanför tätort*. Det var områden med samlad fritidshusbebyggelse respektive områden med en koncentration av förvärsarbetande. Båda dessa områdestyper skulle vara belägna helt utanför SCB:s tätorter. Med de nya områdestyperna skapades nya underlag för att kartera de bebyggda delarna av Sverige, även de som saknade en folkbokförd befolkning, men som ändå hade en tydlig påverkan på markanvändningen i Sverige. Från och med 2015 års statistik kan fritidshusområden överlappa tätorter. Det ökar möjligheterna för analys av fritidsboende i tätort.

2005 skapades ytterligare en typ av bebyggelseområden, *handelsområdena*. Syftet var att ringa in områden bestående av koncentrerad handelsverksamhet. Områdena finns både i centrala delar av tätorter och i form av externhandel.

Under 2018 ersattes områdestypen *Arbetsplatsområden utanför tätort* med *Verksamhetsområden*. Syftet var att ringa in mark där en huvudsaklig ekonomisk verksamhet klassificerades med hjälp av branschkode i SCB:s företagsregister eller pågående markanvändning.

Statistiskt fritidshusområde

Ett område med minst 50 tätt liggande fritidshus.

Handelsområde

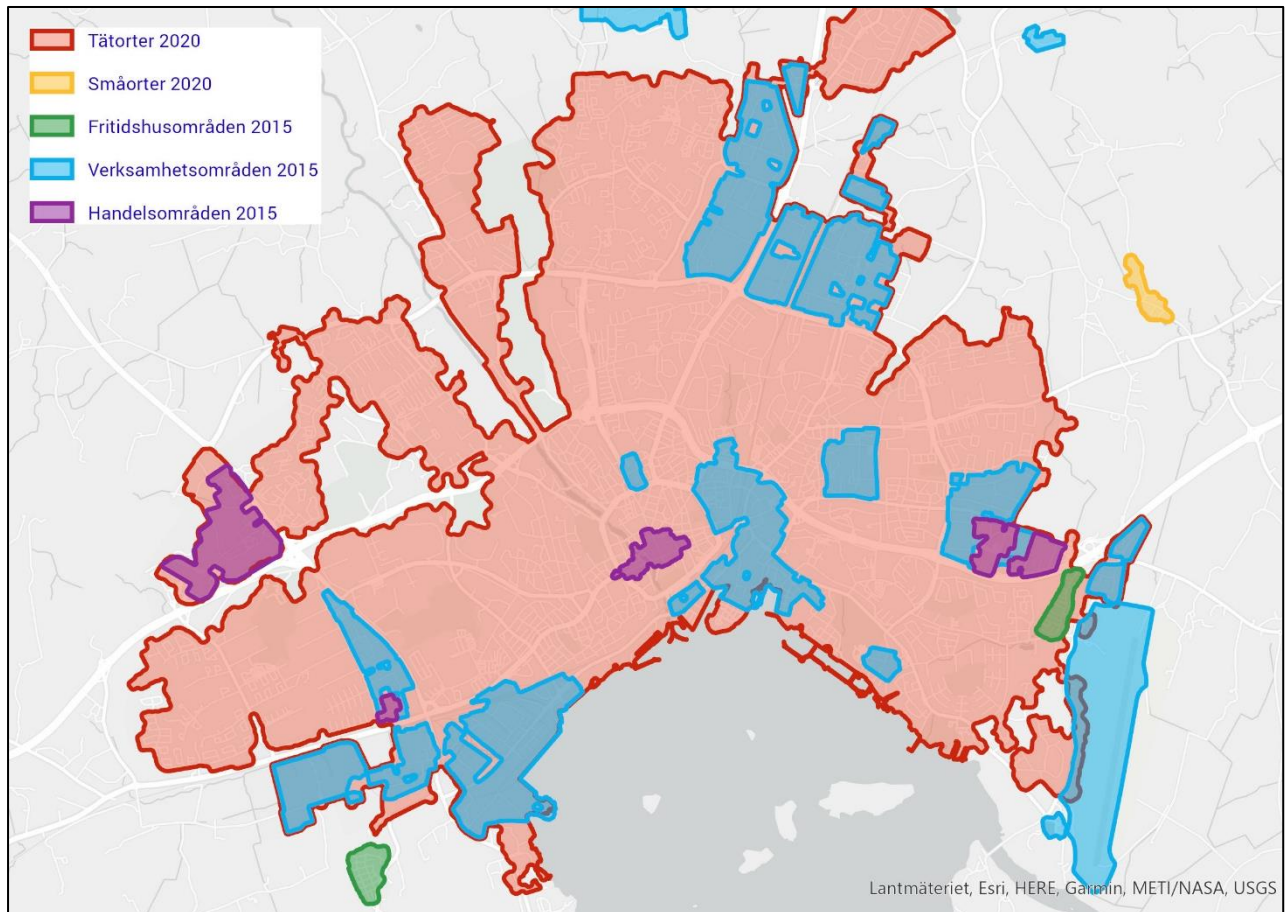
Ett område som består av antingen minst fem tätt liggande detaljhandelsföretag eller fyra tätt liggande detaljhandelsföretag som tillsammans har minst 100 anställda.

Verksamhetsområde

Ett område om minst 3 hektar, som utgörs av en samling av arbetsställen eller som präglas av en storskalig och industriell markanvändning och har minst ett arbetsställe.

Exempel på verksamhetsområden är flygplatser, gruvor och täkter, områden med industri, företagsparker och logistik eller områden med högskolor, universitet och vårdinrättningar.

Karta 11. SCB:s statistiska bebyggelseområden
Statistiska bebyggelseområden i och omkring tätort 1980TC116 Västerås

Källa avgränsning: SCB

2020 års data för fritidshusområden, verksamhetsområden och handelsområden var inte klart vid publiceringen av den här rapporten. Därför visas 2015 års data för de typerna av bebyggelseområden.

Statistikens framställning

Endast registerdata och geodata används i undersökningen. Historiskt har tätorter avgränsats i dialog med lokala och regionala aktörer, men det förfarandet är sedan flera år avskaffat av flera skäl, framför allt att det anses ge en mer enhetlig bedömning om samma data används för alla objekt.

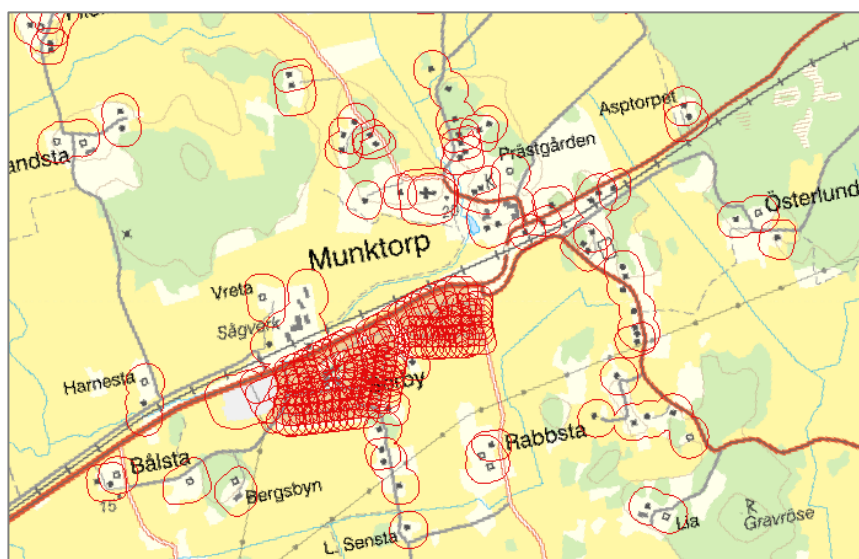
Följande register och geodata har använts för **avgränsning** av SCB:s statistiska tätorter och småorter med referensår 2020:

- SCB:s Registret över totalbefolkningen (RTB) med referenstidpunkt 2020-12-31, kombinerat med Lantmäteriets adressregister. Uppgifter om antal folkbokförda per adresskoordinat.
- SCB:s företagsregister med referenstidpunkt 2020-12-31, kombinerat med Lantmäteriets adressregister. Uppgifter om antal anställda per adresskoordinat.
- Lantmäteriets Fastighetskarta, uttag i januari 2021. Uppgifter om byggnader, fastighetsytor, vägar, markanvändning, vatten etc.

Metoden innebär i korthet att byggnadskroppar och fastighetspolygoner buffras i flera steg, för att sammanfogas och bilda SCB:s statistiska tätorter. De olika stegen i arbetet beskrivs i det föregående avsnittet *Definitioner och förklaringar*.

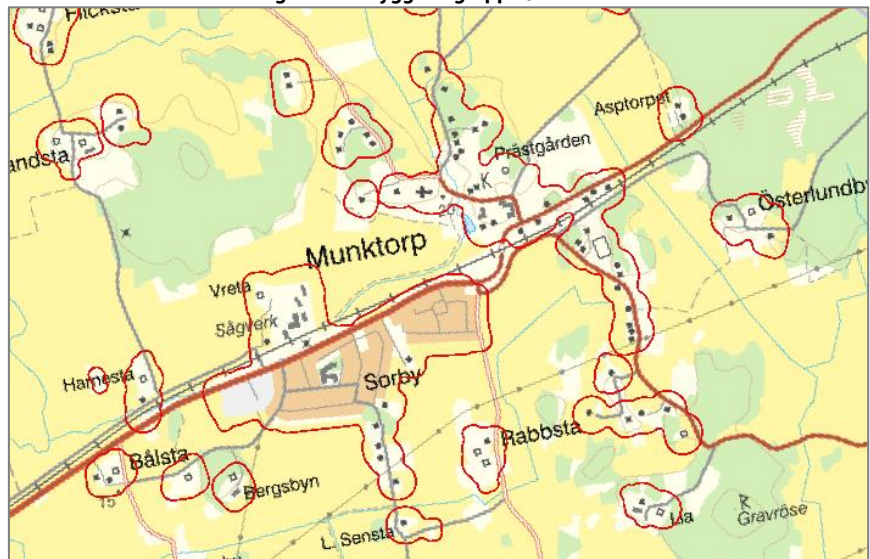
Manuella justeringar tillåts i regel inte, men har krävts när den automatiska bearbetningen inte har kunnat leverera gränser med tillräcklig kvalitet. Högre krav har ställts på tätorter med minst 10 000 invånare. I 2020 års undersökning gjordes manuell justering för 46 tätorter.

Karta 12. Buffrar runt fastighetsgränser och byggnadsytor

Källa: SCB, bakgrundskarta © Lantmäteriet

Karta 13. Buffrar sammanfogas till bebyggelsegrupper/tätortskärnor

Källa: SCB, bakgrundskarta © Lantmäteriet

Vid produktion av **statistik** har följande register och geodata använts:

- Tätorter 2020, SCB
- Småorter 2020, SCB
- SCB:s Registret över totalbefolkningen (RTB) med referensdatum 2020-12-31, kombinerat med Lantmäteriets adressregister. Uppgifter om antal folkbokförda per adresskoordinat, samt uppgifter om befolkningens ålder och kön.
- Lantmäteriets Fastighetskarta, uttag i januari 2021. Uppgifter om kommuner och län. Används vid fördelning av statistik på regional nivå.
- SCB:s Fastighetsregister (FR) och fastighetstaxeringsregistret (FTR) avseende uppgifter om bebyggelsestruktur med referensdatum 2020-12-31.
- SCB:s Registerbaserade arbetsmarknadsstatistik (RAMS), avseende uppgifter om förvärvsarbetande med referensdatum 2020-12-31.
- Officiell statistik över land- och vattenarealer med referensdatum 2021-01-01, publicerat i SCB:s interaktiva statistikdatabas under ämnesområden Miljö. Uppgifterna används för beräkning av andelar kopplat till totala arealer för Sveriges landområden.

Från och med 2015 års statistik uppdateras gränserna för de statistiska tätorterna två gånger under en femårsperiod. Tidigare har uppdateringar endast gjorts en gång varje femårsperiod. Nästa tätortsavgränsning kommer att avse 2023. Publicering är planerad till hösten 2024. Statistik över köns- och åldersstruktur, samt bebyggelse, boende och förvärvsarbetande uppdateras vart femte år.

Statistikens kvalitet

Statistiken omfattar Sveriges samtliga statistiska tätorter och småorter, enligt SCB:s definition och avgränsning. Statistiken omfattar uppgifter om antal tätorter och småorter, befolkning, arealer, byggnader och förvärvsarbetande. Statistikens kvalitet beror på två faktorer:

1. Kvalitet i SCB:s geografiska avgränsning av statistiska tätorter och småorter.
2. Kvalitet i de register och geodata som används för bearbetning av statistik.

Det här är en registerbaserad totalundersökning utan några skattade värden. Alla register och geodata som används i undersökningen är totalregister som kontinuerligt uppdateras och dokumenteras. Tillförlitligheten är därför god och de redovisade statistikvärdena skattar sina målstorheter väl. I statistikens kvalitetsdeklaration redovisas de osäkerhetskällor som anses ha störst påverkan på statistiken. De största osäkerhetsfaktorerna är:

- Brister i de enskilda register och geodata som ligger till grund för geografisk avgränsning och statistikvärden. Det handlar om objekt som helt saknas eller har fel värden.
- Eftersom statistiken baseras på flera olika källor finns en osäkerhet i hur dessa samspelar för att skapa en helhet, framför allt då de geografiska gränserna för tätorter och småorter skapas.
- SCB:s definition av begreppet *tätort* är i sig en osäkerhetskälla. Det saknas en standard för begreppet, trots att det används i många olika sammanhang. SCB har därför behövt skapa en egen definition. Statistikens tillförlitlighet beror således på hur användarna förstår definitionen och de geografiska områden som ligger till grund för statistiken. För att öka tillförlitligheten publiceras geodata i en visningstjänst² och som öppna geodata³ på SCB:s webbplats.

Det görs ingen ingående individuell bedömning av huruvida de automatiskt genererade tätorterna och småorterna är korrekta sådana eller ej. All bearbetning som resulterar i en tätort enligt SCB:s definition, accepteras som en statistisk tätort eller småort. Genom att benämna resultatet **statistiska** tätorter respektive **statistiska** småorter görs en markering om att resultatet avser statistiskt underlag, skapat enligt matematiska modeller.

² geodata.scb.se/reginawebmap/main/webapp/

³ www.scb.se/vara-tjanster/oppna-data/oppna-geodata/

Förändringar mellan 2018 och 2020

I arbetet med att skapa 2020 års statistiska tätorter och småorter fortsatte de kontinuerliga förbättringarna i produktionsprocessen. Förändringen har framför allt utgjorts av:

- Bättre dokumentation av den automatiska avgränsningen av statistiska geodata, i form av script i programvaran FME.
- Rättning av adresser och koordinater i SCB:s företagsregister.
- Ytterligare sam användning av metod för avgränsning av tätorter och småorter. Metod för avgränsning av småorter följer nu mer strikt det första steget i metoden för att avgränsa tätorter.

SCB har noterat en generellt högre kvalitet i Lantmäteriets byggnadsregister, avseende förekomst av byggnader och klassning av dessa. Lokala enstaka fel i registret kan dock fortfarande påverka tätorternas utformning i vissa fall. Detta gäller i synnerhet om byggnaden ligger i kanten av tätorten och är felklassad.

Små förändringar i antal personer i vissa delar av tätorten kan innebära att en tätortsdel inte kommer med i tätortsavgränsningen när den skapas. Det gäller i synnerhet om antalet personer faller under 50 eller 200, som är tröskelvärden. Detta är i sig korrekt enligt reglerna för tätortsavgränsningarna, men det är något som kan förklara en del små förändringar i enstaka tätorter jämfört med 2018 års resultat.

Bra att veta

Tidsserier

Tidsserier över utvecklingen av statistiken finns i SCB:s statistikdatabas. Den nås via produktsidorna:

Tätorter: www.scb.se/MI0810

Småorter: www.scb.se/MI0811

Beteckning på tätorter och småorter

De tätorter som Lantmäteriet redovisar i grundläggande geodata och på allmänna kartor kan ibland skilja sig åt från SCB:s statistiska tätorter. De statistiska tätorterna skapas för att utgöra underlag för statistik, medan Lantmäteriets tätorter utgör underlag för kartor i olika skalor. De tätortsbeteckningar som redovisas i SCB:s statistik ska inte betraktas som officiella tätortsnamn, utan som beteckningar som är representativa för de inringade områdena, det vill säga SCB:s statistiska tätorter.

Inledningsvis publicerar SCB preliminära tätortsbeteckningar, vilka har tagits fram av SCB med hjälp av kartmaterial från Lantmäteriet. Efter en remissrunda fastställer Lantmäteriets ortnamnsenhet definitiva

beteckningar på de statistiska tätorterna. Eventuella förändringar mot de preliminära beteckningarna justeras i SCB:s statistik och geodata.

Från och med 2015 års statistik redovisas inte beteckning för småorter. På grund av svårigheter att kvalitetssäkra småorternas beteckningar har SCB och Lantmäteriets ortnamnsenhet i samråd valt att helt ta bort den informationen från statistiken. I stället hänvisas användaren till en numerisk kod som är unik för varje område. Namn på småorter förekommer i äldre rapporter och statistiska meddelande för småorter, men inte i aktuell statistikredovisning eller geodata.

Geodata

Geodata med statistiska tätorter och småorter finns tillgängliga som öppna data i GIS-format och nås via SCB:s webbplats:
<https://www.scb.se/hitta-statistik/regional-statistik-och-kartor/geodata/oppna-geodata>

De statistiska tätorterna och småorterna presenteras även i följande visningstjänster:

- SCB Regina Web Map:
<https://geodata.scb.se/reginawebmap/main/webapp/>
- Lantmäteriets geodataportal:
<https://www.lantmateriet.se/sv/Kartor-och-geografisk-information/geodataprodukter/Geodataportalen/>

Annan statistik

Delar av statistiken publiceras återkommande i publikationsserien Markanvändningen i Sverige, www.scb.se/mi0803

Statistiken används med fördel i kombination med SCB:s statistik över andra områdestyper. SCB avgränsar och publicerar statistik om följande typer av områden:

Fritidshusområden

Från och med 2015 års statistik kan fritidshusområden överlappa tätorter. Det ökar möjligheterna för analys av fritidsboende i tätort. Mer information finns på www.scb.se/MI0806

Verksamhetsområden

SCB:s verksamhetsområden ersätter den äldre indelningen Arbetsplatsområden utanför tätorter. Mer information finns på www.scb.se/MI0815

Handelsområden

Handelsområden är en delmängd av SCB:s verksamhetsområden. Mer information finns på www.scb.se/MI0804

Localities and urban areas 2020

Definition of statistical locality

The longer version of the definition consists of several levels and rules for how the concentrated built-up area and population should be calculated. The model is built up in these steps:

1. A core is created in which a maximum of 150 metres between buildings is permitted. Distance is as the crow flies; that is, the shortest possible distance.
2. The cores can be linked together to form larger areas, through the road network. The maximum distance between the components increases in stages depending on the number of registered inhabitants and employees in each component.
3. Phenomena that are clearly set out in registers and that are located in immediate connection with the other buildings of the locality can tie together components or be included in the outskirts of the locality. This includes sports grounds, industrial land and more.
4. Waters without bridge connections are barriers that divide localities.
5. Land areas that are completely surrounded by built-up areas and water, and which make up a maximum of 2 percent of the locality's land area, are included in the locality.
6. The smallest number of inhabitants in a locality is 200 registered people.
7. No limit on the proportion of holiday homes in the locality.

Introductory

The meaning of “urban population” might seem straightforward and obvious – it’s the part of a country’s population that live in towns. The problem is however is that there is no uniform and internationally accepted definition of the term “town”. The UN’s compilations of urbanisation in the world are based on definitions and demarcations used by the member states themselves, and there is tremendous variation between the definitions used. Applying a single definition for “locality” for all countries is perhaps not possible either, in light of the varying conditions prevailing between different parts of the world. The metropolis Shanghai and Iceland’s capital Reykjavik are hardly comparable in terms of population figures, yet they nevertheless share a number of similarities in terms of their roles of urban regional centres. Towns are not only population concentrations, but also places of trade, services and education.

In an international perspective, Sweden is a highly urbanised country. At the end of 2020, 88 percent of the country’s population lived in localities. Over 200 years ago, the opposite was the case, with 90 percent of Sweden’s population living in rural areas. However, as early as in the 1930s, Sweden passed the demographic threshold of more people living in towns and localities compared with the number of people living outside of them.

In Sweden and the other Nordic countries, we have set a low limit for what counts as urban population. Here, an area is classed as a locality already when it has 200 inhabitants. Other countries set the limit much higher and can thus define areas as rural, even if there are settlements with several thousand inhabitants. However, even if the limit for Swedish localities were set at 10,000 inhabitants, we would be an urbanised country, as the proportion of inhabitants residing in localities with at least 10,000 inhabitants is almost two thirds of the total population of Sweden.

Statistics Sweden’s statistics on localities uses the term statistical locality (in text, often abridged to only locality). This is done to indicate that the statistics are based on a classification of localities, for which register data and statistics form the basis. Statistics Sweden’s basis for the statistics can therefore differ from definitions and demarcations elsewhere in society.

Facts 31/12/2020

Number of localities
2,017

Number of small localities
3,085

Population and percentage of the total in Sweden
in localities: 9,088,367 (87.6%)

in small localities: 273,095
(2.6%)

outside of localities and small
localities: 1,017,833 (9.8%)

Gainfully employed people and percentage of the total in Sweden
in localities: 4,343,391 (87.3%)

in small localities: 54,977
(1.1%)

outside of localities and small
localities: 302,206 (6.1%)

unspecified region/changing
workplace: 276,170 (5.5%)

Land area, percentage of Sweden's total land area
localities: 1.6%

small localities: 0.3%

outside of localities and small
localities: 98.2%

Population density, number of inhabitants per square kilometre
in localities: 1,422

in small localities: 239

outside of localities and small
localities: 3

Summary

In 2020, Sweden had 2,017 statistical localities. Since 2018, when the previous survey of Sweden's localities was conducted, the number of statistical localities increased by six areas. Changes in the number are due both to the fact that new localities have been formed, and that the areas can no longer be classified as localities in their own right. In the 2020 survey, 61 new localities were added, while 55 areas were deregistered.

Most of Sweden's statistical localities are small. In 2020 most of them had fewer than 1,000 inhabitants. In 126 localities, there were more than 10,000 inhabitants, ten of which had more than 100,000 inhabitants. At the same time, most of Sweden's population reside in larger localities. Out of the total population in 2020, 64 percent lived in a locality with at least 10,000 inhabitants. This equals 6.6 million people. Out of these, almost 3.5 million resided in one of the ten largest localities. This equals a third of Sweden's total population in 2020.

Statistical localities in 2020 covered almost 640,000 hectares, making up 1.6 percent of Sweden's total land area. Since 2015 the total land area of localities has increased by nearly 22,000 hectares. The change consists both of entirely new buildings and an increase in the population of existing settlements. This leads to the possibility of classifying older settlements as localities in Statistics Sweden's statistics.

Average population density in localities in 2020 was 1,422 inhabitants per square kilometre. Outside of localities, population density was three people per square kilometre. Since 2015 population density in localities has increased by 33 people per square kilometre.

The most common type of dwelling in localities is detached one- or two-dwelling houses. They make up 72 percent of the total number of dwellings in localities. Other types of small buildings containing dwellings such as terraced houses and row houses make up almost 19 percent of dwellings. Multi-dwelling houses make up 9 percent of the total number of dwellings in localities. More than 52 percent of the population of localities reside in multi-dwelling houses. Over 46 percent live in one- or two-dwelling buildings.

More than 273,000 people live in a small locality; that is, in a settlement area with 50–199 inhabitants. This corresponds to almost 3 percent of the Swedish population. The population of small localities is broken down into 52 percent men and 48 percent women.

SCB beskriver Sverige

Statistikmyndigheten SCB förser samhället med statistik för beslutsfattande, debatt och forskning. Vi gör det på uppdrag av regeringen, myndigheter, forskare och näringsliv. Vår statistik bidrar till en faktabaserad samhällsdebatt och väl underbyggda beslut.